

OBJAŚNIENIE SYSTEMU KLASYFIKACJI DOKUMENTÓW BIBLIOGRAFICZNYCH W ODDZIALE DOKUMENTACJI GŁÓWNEGO INSTYTUTU PALIW NATURALNYCH

System klasyfikacji stosowany przy porządkowaniu dokumentów bibliograficznych w Oddziale Dokumentacji GIPN obejmuje całokształt zagadnień wchodzących w zakres górnictwa z uwzględnieniem dziedzin pokrewnych i z nim związanych. Całokształt ten ujęto w 13 głównych grup, nazwanych dziedzinami.

- A — Administracja
- B — Budownictwo i materiały konstrukcyjne
- D — Pojazdy drogowe
- E — Elektryczność
- G — Gaz
- K — Koleje
- M — Minerale
- N — Materiały wybuchowe i niebezpieczne
- O — Dokumentacja ogólna
- P — Para i gaz
- R — Wody mineralne
- S — Paliwa płynne i smary
- W — Paliwa kopalne stałe (węgiel)

Nie bacząc na ważność tych dziedzin dla głównego celu dokumentacji—górnictwa, ułożono je w kolejności odpowiadającej porządkowi alfabetycznemu ich określeń i zaopatrzone literą-symbolom danej dziedziny.

Każda z tych dziedzin może być rozpatrywana z pięciu punktów widzenia:

- G — Gospodarczego
- O — Osobowego (personalnego)
- P — Prawnego
- S — Społecznego
- T — Technicznego

Tak więc każdy dokument zaopatrzony jest w znak klasyfikacyjny, na który składają się dwie litery alfabetyczne, z których pierwsza oznacza dziedzinę, a druga punkt widzenia, z jakiego dane zagadnienie zostało

ujęte i liczbę np. **WG 1** oznacza Kopalnictwo Węglowe z punktu widzenia gospodarczego. Pierwsza cyfra towarzysząca literom oznacza kolejność działów, na jakie zostały podzielone poszczególne dziedziny, następne zaś cyfry stanowią dalsze stopnie podziału danej grupy, czyli każdy z działów może być dzielony na grupy, te zaś na dalsze podgrupy. Opatrywanie liczbami oparte jest na systemie dziesiętnym. Przy każdym dalszym stopniu podziału liczba oznaczająca staje się więcejcyfrową, czyli im większa liczba (dłuższa) tym podział jest bardziej szczegółowy np. **WT 1 B 5** — Podsadzka, **WT 1 B 52** — Podsadzka płynna, **WT 1 B 523** — Zbiorniki podsadzkowe. W wypadkach, gdy rozbić dziedziny na działy wymagało więcej pozycji niż 9, jak to ma miejsce przy **WT 1**, wprowadzono dla zachowania układu dziesiętnego jako drugą cyfrę litery: **WT 1 A**, **WT 1 B** itd. i dopiero po nich następują cyfry od 0 do 9.

Porządek logiczny przemawiałby niewątpliwie za inną kolejnością układu tak dziedzin jak i punktów widzenia. Jedynie ze względów mnemotechnicznych ustalono taki układ, w którym przestrzegany ściśle porządek alfabetyczny ułatwi odnalezienie dokumentów w zbiorach.

Dla zorientowania zainteresowanych podajemy na str. 2 szczegółową klasyfikację jednego działu, a mianowicie górnictwa węglowego rozpatrywanego z punktu widzenia technicznego (**WT 1**).

Dużą zaletą tego systemu jest jego elastyczność pozwalająca, gdy tego zajdzie potrzeba, na dalsze podziały coraz bardziej ogólnych zagadnień w każdym poszczególnym wypadku bez naruszenia dotychczasowego porządku.

Wzorowany na systemie klasyfikacji opracowanym przez M. Allais i F. Reya dla Ośrodka Dokumentacji Górniczej we Francji (Bureau de Documentation Minière) system ten został za formalnym zezwoleniem tegoż Ośrodka uzupełniony i dostosowany do potrzeb górnictwa polskiego przy uwzględnieniu najnowszych zdobyczy i nowoczesnego oblicza przejawów zwłaszcza w dziedzinie socjalnej.

Objaśnienie symboli charakteru dokumentów

Do czasu ustalenia symboli charakteru dokumentów Oddział Dokumentacji posługuje się symbolami proponowanymi przez inż. Z. Dobrowolskiego (Wiadomości PKN, Vol. 6, nr 1, stycz. 48).

Oznaczanie dokumentów polega na kombinacji liter małych liter, „z których pierwsza wskazuje na charakter czynności, jakiej dokonano przy tworzeniu dokumentu pochodnego, drugą literą będziemy oznaczali charakter dokumentu, który był źródłem danego dokumentu pochodnego“).

Ustalono następujące znaki:

- a — analiza
- r — kopia, reprodukcja (fr. copie)
- t — wyciąg (fr. extrait)

- n — notatka
- o — oryginał
- r — streszczenie (fr. résumé)
- t — tłumaczenie

Przykłady:

- a/o — analiza oryginału
- r/a — streszczenie analizy
- a/r — analiza streszczenia
- tc/a — tłumaczenie dosłowne analizy
- tr/a — tłumaczenie streszczone analizy
- tc/o — tłumaczenie dosłowne oryginału.

*) Inż. Z. Dobrowolski — loc. cit.

WT 1 — KOPALNICTWO WĘGLOWE — SPRAWY TECHNICZNE**WT 10 — Sprawy ogólne****WT 101 — Mechanizacja****WT 1 A — GEOLOGIA ZŁOŻA****WT 1 A 0 — Sprawy ogólne****WT 1 A 3 — Złoża węgla kamiennego****WT 1 A 4 — Poszukiwania****WT 1 A 5 — Wiercenia****WT 1 B — UDOŚTĘPNIANIE ZŁOŻA I METODY EKSPLOATACJI****WT 1 B 0 — Sprawy ogólne****WT 1 B 1 — Szyby****WT 1 B 11 — Pionowe****WT 1 B 111 — Głębinie****WT 1 B 112 — Zamrażanie****WT 1 B 113 — Obudowa****WT 1 B 12 — Pochyłe****WT 1 B 121 — Głębinie****WT 1 B 122 — Zamrażanie****WT 1 B 123 — Obudowa****WT 1 B 2 — Chodniki****WT 1 B 3 — Eksploatacja podziemna****WT 1 B 31 — Kierunek eksploatacji****WT 1 B 32 — System eksploatacji****WT 1 B 321 — Na całą grubość****WT 1 B 322 — Warstwami****WT 1 B 33 — Wpływ na powierzchnię****WT 1 B 331 — Z ochroną****WT 1 B 332 — Bez ochrony****WT 1 B 4 — Wybieranie (Odbudowa)****WT 1 B 41 — Usytuowanie robót****WT 1 B 411 — Nadpoziłowe****WT 1 B 412 — Podpoziłowe****WT 1 B 42 — Zgrupowanie robót****WT 1 B 421 — Jednoskrzydłowe****WT 1 B 422 — Dwuskrzydłowe****WT 1 B 43 — Rodzaj wybierania****WT 1 B 431 — Komorami****WT 1 B 432 — Zabierkami****WT 1 B 433 — Uwierkami****WT 1 B 44 — System wybierania****WT 1 B 441 — Komorowy****WT 1 B 442 — Długich zabierek (filary)****WT 1 B 443 — Ścianowy filarowy****WT 1 B 45 — Kierunek wybierania****WT 1 B 451 — Normalny****WT 1 B 4511 — Podłużny****WT 1 B 4512 — Poprzeczny****WT 1 B 452 — Przekątny****WT 1 B 4521 — Podłużny****WT 1 B 4522 — Poprzeczny****WT 1 B 46 — Kierunek posuwania się przodka****WT 1 B 461 — Po rozciągłości****WT 1 B 462 — Po nachyleniu****WT 1 B 5 — Poddadzka****WT 1 B 51 — Poddadzka sucha****WT 1 B 511 — Poddadzka ręczna****WT 1 B 512 — Poddadzka mechaniczna****WT 1 B 52 — Poddadzka płynna****WT 1 B 521 — Eksploatacja piasku do podszadzki****WT 1 B 522 — Transport piasku do podszadzki****WT 1 B 523 — Zbiorniki podszadzkowe****WT 1 B 524 — Urządzenia podszadzkowe dołowe****WT 1 B 6 — Zawał****WT 1 B 7 — Eksploatacja odkrywkowa****WT 1 B 8 — Specjalne metody eksploatacji****WT 1 B 81 — Gazyfikacja podziemna****WT 1 C — URABIANIE, ŁADOWANIE****WT 1 C 0 — Sprawy ogólne****WT 1 C 1 — Urabianie ręczne****WT 1 C 2 — Urabianie mechaniczne****WT 1 C 20 — Sprawy ogólne****WT 1 C 21 — Wrębiarki****WT 1 C 22 — Pługi węglowe****WT 1 C 23 — Wręboładowarki****WT 1 C 29 — Inne****WT 1 C 3 — Urabianie materiałami wybuchowymi****WT 1 C 31 — Technika strzelnicza****WT 1 C 33 — Zapalniki czasowe i normalne****WT 1 C 4 — Inne sposoby urabiania****WT 1 C 41 — Urabianie za pomocą wody****WT 1 C 5 — Ładowanie w przodku****WT 1 C 50 — Sprawy ogólne****WT 1 C 51 — Ładowanie ręczne****WT 1 C 52 — Ładowanie mechaniczne****WT 1 C 521 — Ładowarki****WT 1 D — CIŚNIENIE GÓROTWORU, OBUDOWA****WT 1 D 0 — Sprawy ogólne****WT 1 D 1 — Ciśnienie górotworu****WT 1 D 11 — Tapania****WT 1 D 2 — Strop****WT 1 D 21 — Gospodarka stropem****WT 1 D 3 — Filary ochronne****WT 1 D 4 — Drewno kopalniane****WT 1 D 5 — Obudowa przodka****WT 1 D 6 — Obudowa chodników****WT 1 D 7 — Obudowa punktów specjalnych****WT 1 D 8 — Rabowanie****WT 1 E — TRANSPORT UROBKU****WT 1 E 0 — Sprawy ogólne****WT 1 E 1 — Maszyny i urządzenia odstawowe****WT 1 E 2 — Maszyny i urządzenia przewozowe****WT 1 E 3 — Lokomotywy kopalniane****WT 1 E 4 — Organizacja transportu****WT 1 E 5 — Ciągnięcie szybami****WT 1 E 50 — Sprawy ogólne****WT 1 E 51 — Liny****WT 1 E 511 — Badanie lin****WT 1 E 512 — Konserwacja lin****WT 1 E 52 — Klatki****WT 1 E 53 — Skippy****WT 1 E 6 — Transport ludzi****WT 1 E 7 — Transport na powierzchni****WT 1 E 8 — Konserwacja urządzeń na powierzchni****WT 1 F — PRZEWIETRZANIE, OSWIETLENIE****WT 1 F 0 — Sprawy ogólne****WT 1 F 1 — Przewietrzanie główne****WT 1 F 11 — Dozowanie powietrza****WT 1 F 2 — Przewietrzanie pomocnicze****WT 1 F 3 — Metan i mieszaniny wybuchowe****WT 1 F 31 — Występowanie metanu****WT 1 F 32 — Badanie metanu****WT 1 F 4 — Pyły szkodliwe dla zdrowia****WT 1 F 40 — Sprawy ogólne****WT 1 F 41 — Pył węglowy****WT 1 F 411 — Powstawanie pyłów węglowych****WT 1 F 412 — Zwalczanie pyłów węglowych****WT 1 F 42 — Pył kamienny****WT 1 F 5 — Nagłe wypływy gazów****WT 1 F 6 — Pożary podziemne****WT 1 F 7 — Oświetlenie****WT 1 F 75 — Oświetlenie fluoryzujące****WT 1 G — ODWADNIANIE****WT 1 G 0 — Sprawy ogólne****WT 1 G 1 — Przyptywy wody****WT 1 G 2 — Kurzawki****WT 1 G 3 — Odwadnianie główne****WT 1 G 4 — Odwadnianie pomocnicze****WT 1 G 5 — Odwadnianie zatopionej kopalni****WT 1 H — ZUŻYWANIE ENERGII W KOPALNIACH****WT 1 H 1 — Elektryczność****WT 1 H 2 — Sprężone powietrze****WT 1 H 21 — Sprężarki****WT 1 I — PRZERÓBKA MECHANICZNA WĘGLA****WT 1 I 0 — Sprawy ogólne****WT 1 I 01 — Zakłady Przerobcze****WT 1 I 05 — Klasyfikacja węgla****WT 1 I 1 — Charakterystyka węgla****WT 1 I 10 — Sprawy ogólne****WT 1 I 11 — Pobieranie prób****WT 1 I 111 — Analiza techniczna****WT 1 I 1110 — Sprawy ogólne****WT 1 I 1111 — Wługość**

- WT 1 I 1112 — Popiół
 WT 1 I 11121 — Badanie popiołów
 WT 1 I 11122 — Topliwość popiołów
 WT 1 I 11123 — Lotny popiół
 WT 1 I 1113 — Części lotne
 WT 1 I 1114 — Spiekalność
 WT 1 I 1115 — Ciepło spalania
 WT 1 I 11151 — Proces spalania
 WT 1 I 112 — Analiza elementarna
 WT 1 I 2 — Petrografia węgla
 WT 1 I 3 — Zastosowanie węgla
 WT 1 I 4 — Sortowanie
 WT 1 I 40 — Sprawy ogólne
 WT 1 I 41 — Przesiewacze
 WT 1 I 411 — Sita
 WT 1 I 42 — Odpylacze
 WT 1 I 43 — Sortymenty
 WT 1 I 5 — Rozdrabianie
 WT 1 I 6 — Wzbogacanie
 WT 1 I 60 — Sprawy ogólne
 WT 1 I 61 — Wzbogacanie ręczne
 WT 1 I 62 — Wzbogacanie mechaniczne
 WT 1 I 620 — Sprawy ogólne
 WT 1 I 621 — Wzbogacanie na sucho
 WT 1 I 6211 — Wiałnie
 WT 1 I 6212 — Różnica tarcia
 WT 1 I 622 — Wzbogacanie na mokro
 WT 1 I 6221 — Osadzanie
 WT 1 I 6222 — Ciecze ciężkie
 WT 1 I 6223 — Stoły koncentracyjne
 WT 1 I 6224 — Flotacja
 WT 1 I 63 — Wzbogacanie innymi sposobami
 WT 1 I 631 — Wzbogacanie elektrostatyczne
 WT 1 I 632 — Wzbogacanie elektromagnetyczne
 WT 1 I 7 — Miał, Pył, Muł
 WT 1 I 71 — Miał węglowy
 WT 1 I 72 — Zużytkowanie miału
 WT 1 I 74 — Pył węglowy
 WT 1 I 75 — Zużytkowanie pyłu węglowego
 WT 1 I 77 — Muł węglowy
 WT 1 I 772 — Wzbogacanie mułów
 WT 1 I 8 — Produkty pośrednie (przerosty)
 WT 1 I 9 — Brykietowanie
 WT 1 I 90 — Sprawy ogólne
 WT 1 I 91 — Sposoby produkcji
 WT 1 I 92 — Materiał
 WT 1 I 93 — Lepiszczce
 WT 1 I 94 — Brykiety (właściwości, zastosowanie)
 WT 1 J — WYKORZYSTANIE PALIW
 WT 1 K — BEZPIECZEŃSTWO, NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI, RATOWNICTWO
 WT 1 K 0 — Sprawy ogólne
 WT 1 K 1 — Zapobieganie wypadkom
 WT 1 K 1 — Nieszczęśliwe wypadki
 WT 1 K 3 — Aparaty oddechowe
 WT 1 K 4 — Akcja ratownicza
 WT 1 K 5 — Wyposażenie ratownicze
 WT 1 L — ORGANIZACJA PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO
 WT 1 L 0 — Sprawy ogólne
 WT 1 L 1 — CZPW
 WT 1 L 2 — Organizacja przedsiębiorstw i zakładów
 WT 1 L 3 — Naukowa organizacja pracy w kopalniach węgla
 WT 1 L 4 — Normalizacja w kopalniach węgla
 WT 1 M — RÓŻNE
 WT 1 M 0 — Sprawy ogólne
 WT 1 M 1 — Monografie o kopalniach węgla
 WT 1 M 2 — Różne urządzenia i materiały kopalniane
 WT 1 M 3 — Powierzchnia
 WT 1 M 31 — Osiadanie terenu
 WT 1 M 32 — Nieruchomości i urządzenia powierzchniowe

Wykaz czasopism znajdujących się w Bibliotece Przemysłu Węglowego przy Instytucie Węglowym i ich skróty stosowane w bibliografii

Analytical Chemistry	Analyt. Chem.	Combustion	Combust.
Annales de Chimie	Ann. Chim.	Compressed Air Magazine	Compr. Air Mag.
Annales des Mines	Ann. Min.	Dokłady Akademii Nauk SSSR	DAN SSSR
Annales des Mines de Belgique	Ann. Min. Belg.	Dziennik Urzędowy Ministerstwa	
Assea Revue	Assea Rev.	Przemysłu i Handlu	Dz. Urz. MPH
Bezpieczeństwo i Higiena Pracy	Bezp. Hig. Prac.	Economic Geology	Econ. Geol.
Buletyn Instytutu Węglowego	Biul. Inst. Węgl.	The Economist	Economist
Buletyn Państwowego Instytutu		Ekonomista	Ekonom.
Geologicznego	Biul. PIG.	Electrical Construction and	
Buletyn Wynalazczości Przemysłu	Biul. Wynalaz.	Maintenance	Electr. Constr. Maint.
Węglowego	Black Diam.	Electrical Engineering	Electr. Engng.
The Black Diamond		Elektricitestwo	Elektricz.
British Coal Utilisation Research	BCURA — Mont. Bull.	Energetycznyj Bjuleten	Energ. Bjull.
Association — Monthly Bulletin		Engineering	Engng.
British Coal Utilisation Research	ECURA Qu. Gaz.	Engineering and Mining Journal	Engng. Min. J.
Association — Quarterly Gazette		The Explosives Engineering	Expl. Engng.
British Journal of Industrial Medicine	Brit. J. Ind. Med.	Fuel	Fuel
Psychology		Fuel Abstracts	Fuel Abstr.
The British Journal of Medical Psychology	Brit. J. Med. Psych.	Gaz. Woda i Technika Sanitarna	Gaz Woda Techn. San
The British Journal of Psychology	Brit. J. Psych.	Glückauf	Glückauf
British Science News	Brit. Sc. News	Gospodarka Planowa	Gosp. Plan.
Bulletin de l'Association Suisse des		Gornyj Żurnal	Gorn. Żurn.
Electriciens	Bull. ASE	Horyzonty Techniki	Hor. Techn.
Chaleur et Industrie	Chal. & Ind.	Hutnik	Hutnik
Chemical Abstracts	Chem. Abstr.	Industrial and Engineer Chemistry	Ind. Eng. Chem.
Chemical Industries	Chem. Industr.	Inwestycje w Przemysle	Inwest. Przem.
Chemical Engineering News	Chem. Engng. News	Iron & Coal Trades Review	Iron Coal Trad. Rev.
Chemistry and Industry	Chem. Ind.	Izwestija Akademii Nauk SSSR	Izw. AN Odd. Techn.
Chimie & Industrie	Chim. & Ind.	Oddelenie Technicznych Nauk	J. Appl. Phys.
Coal (NCB)	Coal	Journal of Applied Physics	J. Appl. Phys.
Coal Age	Coal Age	Journal of the American Chemical	
Coal and Colliery News	Coal Coll. News	Society	J. Am. Chem. Soc.
Coal-Heat	Coal Heat	Journal of Institute of Fuel	J. Inst. Fuel
Colliery Engineering	Colliery Engng.	King's College Mining Society	
Colliery Guardian	Colliery Guard.	Journal	King's Coll. Min. Soc.
Coal Technology	Coal Technol.	The Lancet	Lancet
		Mechanik	Mechanik

Mining and Metallurgy
Mining Congress Journal
Mining Technology
Nafta
Nature
Ogneupory
Operating Engineer
Outlook
Palivo a Voda
Planowoe Chozjajstwo
Power
Power Generation
Problemy
Proceedings of the Royal Society
Product Engineering
Promyslennaja Energetika
Przegląd Chemiczny
Przegląd Elektrotechniczny
Przegląd Geodezyjny
Przegląd Górniczy
Przegląd Mechaniczny
Przegląd Organizacji
Przegląd Spawalnictwa
Przegląd Techniczny
Przegląd Telekomunikacyjny
Przegląd Ubezpieczeń Społecznych
Przemysł Chemiczny
Review of Scientific Instruments
Revue de l'Industrie Minérale

Min. & Metall.
Min. Congr. J.
Min. Technol.
Nafta
Nature
Ogneupory
Oper. Eng.
Outlook
Palivo a Voda
Plan Chozj.
Power
Power Gener.
Probl.
Proc. Royal Soc.
Product Engng.
Prom. Energ.
Przegl. Chem.
Przegl. Elektrotechn.
Przegl. Geod.
Przegl. Górn.
Przegl. Mech.
Przegl. Org.
Przegl. Spaw.
Przegl. Techn.
Przegl. Telek.
Przegl. Ubezp. Społ.
Przem. Chem.
Rev. Sci. Instr.
Rev. Industr. Min.

Revue Universelle des Mines, de la
Metalurgie et des Travaux
Publiques
Roczniki Chemii
Skilling's Mining Review
Torfjannaja Promyslennost
Transactions of the Institution of
Mining Engineers
Ugol
Uspechi Chimii
Wegiel
Wiadomości Chemiczne
Wiadomości Elektrotechniczne
Wiadomości P. K. N.
Wiadomości Statystyczne Głównego
Urzędu Statystycznego
Wiadomości Urzędu Patentowego
Wiedza i Życie
Westnik Akademii Nauk SSSR
World Mining
Za Ekonomiju Topliva
Zawodskaja Laboratorija
Zprawy Ustavu pro Vedecky
Vuzkum Uhli
Zurnał Fiziczeskoj Chimii
Zurnał Prikladnoj Chimii
Zurnał Techniczeskoj Fiziki
Życie Gospodarcze
Życie Nauki
Rev. Univ. Min. Met.
Trav. Publ.
Rocz. Chem.
Skill. Min. Rev.
Torf. Prom.
Trans. Inst. Min. Engr.
Ugol
Usp. Chim.
Wegiel
Wiad. Chem.
Wiad. Elektrotechn.
Wiad. PKN.
Wiad. Stat. GUS
Wiad. Urz. Pat.
Wiedza i Życie
West. AN SSSR
World Min.
Ekon. Topi.
Zaw. Łab.
Zprawy Ust. Ved. Vuz.
Uhli
Zur. Fiz. Chim.
Zur. Priklad. Chim.
Zur. Techn. Fiz.
Życie Gosp.
Życie Nauki

E — ELEKTRYCZNOŚĆ

130

o—rs

ET 055

PBG 2—49

W. S. Tulin. Elektryczny napęd pomp mułowych. Elektropriwod grjazewych nasosow. Energ. Bjułl., nr 1, styczn. 48, s. 17 — 23, 4 rys., 5 tabl.

Podano opis trzech rodzajów silników używanych do napędu pomp przed wojną: a) silnika asynchronicznego, krótkozwartego 180 kW 500 V, 750 obrotów z przełącznikiem trójkąt - gwiazda, b) silnika asynchronicznego, krótkozwartego 180 kW, 200 V, 750 obrotów, c) silnika asynchronicznego pierścieniowego 275 kW, 500 V, 750 obrotów. W okresie wojny — w miarę rozwoju przemysłu we wschodnich rejonach kraju — zaczęto tam stosować silniki asynchroniczne pierścieniowe wysokiego napięcia (6 000 i 2 000 V). Stosowanie silników pierścieniowych było usprawiedliwione stosunkowo słabszą mocą tamtejszych siłowni z jednej strony i deficytowością transformatorów z drugiej. Autor stwierdza, że ponieważ niskowoltowy napęd pomp jest o ca 15% tańszy od wysokowoltowego — należy wzmocnić produkcję niskowoltowych, krótkozwartych silników.

SK — a/o

M — MINERAŁY

131

o—an

MG 02

PBG 2—49

P. M. Tyler. Górnictwo od strony gospodarczej w 1948 r. Mineral Economics in 1948. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 101—03/09, 2 fot.

Mimo zwiększenia kosztów i trudności na rynku pracy produkcja na ogół utrzymuje się. Porównanie cen z okresu przed I. wojny światowej i obecnie jak również i zarobków dają bardzo ciekawe wyniki. Problem metali zastępczych odbija się na kształtowaniu się cen i rynków. Robocizna jest ciągle najważniejszym zagadnieniem w dziedzinie kosztów. Obok niepodatki i daniny. Sprawy te zdaniem autora muszą ulec uporządkowaniu jak również ustawodawstwo socjalne.

132

o—an

MG 20

PBG 2—49

S. M. Williston. Metale o znaczeniu strategicznym. Ferroalloys and Other Strategic Metals. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 66—68, 2 fot.

Artykuł zawiera szereg informacji odnośnie produkcji i zbytu metali stopowych jak antymon, ruten, wolfram, mangan, chrom, nikiel, kobalt, molibden, tytan oraz wanad. Omówiono zapotrzebowania, konsumpcję rynku USA, sprawy importu i eksportu.

ZB—a/o

133

o—an

MG 33

PBG 2—49

D. M. White. Aluminium. Aluminum. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 106/114.

Mimo zwiększenia produkcji przemysł aluminium nie może jeszcze ciągle sprostać zapotrzebowaniu. Na przeszkodzie stoi przede wszystkim brak dostatecznej ilości energii elektrycznej, której dostawa musi ulec zwiększeniu. Przemysł budowlany staje się głównym konsumentem aluminium. Nowe złoża boksytu muszą być opracowane i udostępnione, celem dalszego podwyższenia produkcji.

ZB—a/o

134

o—an

MG 52

PBG 2—49

H. P. Mc Carran. Produkcja srebra osiągnęła swój szczyt od roku 1943. Domestic Silver Production Largest Since 1943. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 107—09, 4 tabl.

Artykuł szczegółowo omawia sprawy lokowania produkcji srebra i polityki cen na rynku amerykańskim, angielskim oraz indyjskim i ich związek z kwestiami monetarnymi. Zużycie srebra w przemyśle, zwłaszcza chemicznym i galanterijno-zdobniczym, stale wzrasta i musi być pokrywane przeważnie z importu, gdyż produkcja USA jest prawie w całości zużywana przez skarby państwa.

ZB—a/o

135

o—an MG 61 PBG 2—49

R. K. Shirley. Siarka. Sulphur. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 104—05, 2 fot.

Zapotrzebowanie przekracza szczytowe osiągnięcia produkcyjne, które są dwa razy wyższe od przedwojennych. Kwas siarkowy, sztuczne nawozy, przemysł chemiczny i rafineryjno-naftowy to główni konsumenci siarki. Sposób otrzymywania siarki z siarkowych gazów naturalnych i rafineryjnych z chwilą jego zupełnego rozwiązania i wybudowania odpowiedniej ilości zakładów winien rozwiązać problem deficytu siarki.

ZB—a/o

136

o—an MT 0 PBG 2—49

Ch. L. Pilar. Postęp w górnictwie rudnym, *Advancement in Underground Metal Mining Practice*. Min. Cong. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 53—57, 4 fot., 18 ref.

W górnictwie rudnym w roku 1948 zaznaczył się silny zwrot ku modernizacji metod i urządzeń. Dzięki próbom i szkoleniu załóg uzyskano pozytywne wyniki w usprawnieniu wiercenia, stosując świdy nakładane twarde metalami oraz szereg nowych rozwiązań agregatów do wiercenia. Zastosowano również koronki diamentowe. Wprowadzono elektryczne zapalniki czasowe, które usprawniły roboty strzałowe. Do głębienia szybów zastosowano mechaniczne ładowanie różnych rodzajów. Zaprojektowano nowe rozwiązania transportu beztorowego. Wiele kopalń zelektryfikowano. Modernizację obserwuje się w przewoźnictwie i sztolniami, obudowie chodników, zautomatyzowaniu odwadniania i zastosowaniu chłodzenia powietrza używanego do przewietrzania kopalń. Modernizacja kopalń dała w skutkach opłacalność wydobywania niskoprocentowych rud, zaniechanych na wieloletnich kopalniach oraz zużycia odpadów magazynowych w odbudowanych obszarach.

ZB—a/o

137

o—an MT 0 A PBG 2—49

C. Tolman. Geologia i geofizyka górnicza, *Mining Geology and Geophysics*. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 88—91, 3 fot.

W wyniku wzmózonej produkcji wojennej złoża wysokoprocentowych rud uległy poważnemu wyczerpaniu, przy równoczesnym zaniedbaniu poszukiwań i robót przygotowawczych — koniecznym jest przeprowadzenia prac geologicznych i geofizycznych na dużą skalę. Szczegółowe skartowanie terenów jest sprawą bardzo pilną; przykładem mogą być prace kanadyjskie. Następnie należy zorganizować szereg wierceniowych prac geologicznych i geofizycznych prowadzonych w czasie wojny i udostępnić je przemysłowi. Wykorzystanie prac prowadzonych dawniej w tym zakresie jak i obecnych, programowe ich zaplanowanie oraz uwzględnienie prac prowadzonych przez przemysł może w dużej mierze wpłynąć na rozwiązanie trudności przemysłu. Dotąd uzyskano pozytywne rezultaty w poszukiwaniu rudy żelaznej na Labradorze, rud cynku, ołowiu, srebra, niklu, miedzi, minerałów radioaktywnych na różnych terenach USA i Kanady.

ZB—a/o

138

o—rs MT 0 B PBG 2—49

D. L. Basow. Pędzenie wykopów na Kounradskiej kopalni rudy. Prochodka transzej na Kounradskom rudniku. Gorn. Zurn. Vol. 122, nr 12, grudz. 48, s. 26—28, 2 fot., 1 rys., 1 tabl.

Z trzech sposobów pędzenia wykopów przy odkrywkowej pracy na kopalniach rudy — warstwowego, na całą głębokość wykopu z załadowaniem urobku na wyżej położonym poziomie i na całą głębokość wykopu z załadowaniem urobku na spągu wykopu — zastosowano w danym wypadku trzeci sposób. Na początku strzelano seryjnie po 40 — 50 strzałów naraz, rozmieszczonych w kilku rzędach. Po pewnym czasie zastosowano strzelanie jednorzędowe gdyż przekonano się, że to daje lepsze wyniki. Opisano sposoby odwadniania terenu, jakie były stosowane przy zawodnieniu na całą wysokość wykopu i przypiływie wody 120 m³ na godzinę.

JW—a/o

139

o—rs MT 0 B PBG 2—49

E. F. Szeszko. Sposób ustalenia nachylenia głównych wykopów. Metod ustanowienia ukłona kapitalnych transzej. Gorn. Zurn. Vol. 122, nr 12, grud. 48, s. 19—26, 6 rys., 6 wyk., 5 tabl.

Większość nachylenia głównego wykopu ma wpływ głównie na objętość robót górniczych przy pędzeniu wykopów i na tabor transportowy. W związku z tym autor wylicza objętość robót górniczych w zależności od sposobu dostępu do złoża i podaje ich koszty oraz amortyzację. Dochodzi do wniosku, że niezależnie od sposobu dostępu do złoża objętość robót górniczych i ich koszty zmniejszają się ze zwiększeniem głównego nachylenia. Odwrotnie, ilość taboru transportowego wzrasta jak również jego utrzymanie. Po przeliczeniu potrzebnej ilości taboru rozwiązuje autor równanie o największym nachyleniu trasy przy danej wadze lokomotywy i oblicza koszty utrzymania taboru.

JW—a/o

140

o—an MT 1 PBG 2—49

M. D. Harbaugh. Ruda żelazna. Iron Ore. Min. Cong. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 76—80, 2 fot., 4 tabl.

Rudy żelazne rejonu jeziora Górnego stanowią 85% produkcji USA. Artykuł podaje dane statystyczne odnośnie produkcji, transportu, zużycia od 1944—48 oraz przewidywanego zużycia w roku 1949. Dane dotyczą przede wszystkim złóż jeziora Górnego; omawiają jednak i inne tereny USA. Równocześnie omawiane są sprawy importu rudy z Kanady i innych krajów oraz zwiększenie tempa poszukiwań górniczych na terenie USA. Artykuł zawiera ciekawe wiadomości odnośnie kanadyjskiej produkcji rudy żelaznej. Szczegółowo omawia także przewidywane zapotrzebowanie przemysłu angielskiego oraz wszczęcie akcji, by górnictwo mogło sprostać rozwojowi przemysłu żelaznego.

ZB—a/o

141

o—an MT 1 I PBG 2—49

A. W. Schlechten & T. M. Morris. Wzbogacanie rud w roku 1948. Mineral Dressing in 1948. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 81—83, 3 fot.

Wobec dużego popytu na metale w roku 1948 kopalnie rozbudowały i zmodernizowały swoje zakłady przerobcze. Odnosi się to szczególnie do kopalń rud miedzi w Montanie i Chile. Zastosowano szereg urządzeń do wzbogacania jak nowe zągęszczacze o ogromnych wydajnościach i zakłady flotacyjne. To samo odno-

si się do rud cynku i ołowiu, barytu wzbogaconego flotacyjnie, fosfatu wzbogaconego hydroseparatorem, klasyfikatorami, spiralami Humphrey'a i flotacją mydlaną. Wzbogacanie niskoprocentowych rud żelaza odbywa się magnetycznie. Daleko posunięte są prace nad ich flotacją i szeregiem innych metod. Wprowadzono do ruchu nowe typy młynów o kulach z węglika wolframu oraz nowe maszyny flotacyjne. Zastosowano automatyczne urządzenia kontrolne oparte na ostatnich zdobyciach fizyki, szczególnie w dziedzinie techniki flotacyjnej. ZB—a/o

142

o—an MT 26 PBG 2—49

J. A. Mecia. Kopalnia wolframu podnosi produkcję. Ima Mine Resumes Operations. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 4, kwiec. 49, s. 88—92/122, 5 fot., 2 rys., 1 tabl.

Dokładny opis warunków zalegania. Stosowane maszyny i nowy zakład przeróbczy. ZB—a/o

143

o—an MT 34 PBG 2—49

Magnez. Magnesium. Min Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 114.

Metal ten nabrał dużego znaczenia w czasie wojny. Tak cena jego jak i produkcja pozostaje bez zmian. Szereg cyfr ilustruje ilości produkowane oraz formy zużycia. ZB—a/o

144

o—an MT 411 PBG 2—49

Ch. H. Steele. Jak powstał projekt powiększenia kopalni miedzi w Butte. How the Greater Butte Project Was Born. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 32—34/39, 1 fot.

Przebudowa starej kopalni miedzi celem wydobywania pozostawionej dawniej rudy, bądź to jako straty, bądź to zbyt ubogiej. Podano szczegóły prac przygotowawczych, pobieranie prób oraz zasady zorganizowania produkcji, co przedłużyło życie kopalni na bardzo długi okres. ZB—a/o

145

o—an MT 54 PBG 2—49

Surowce mineralne jako dostawcy energii atomowej. Atomic Energy Minerals. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 48—52, 6 fot., 1 mapa.

Jedynym surowcem dającym możliwość wytworzenia energii atomowej jest uran. Przemysł górniczy dostarcza pewne ilości rud uranowych odpowiadających wymaganiom. Artykuł szczegółowo omawia złoża i ich typy, minerały w nich występujące oraz możliwości produkcji i jej warunki finansowe. Obecnie prowadzi się intensywne badania możliwości użycia rud ubogich. W poszukiwaniach górniczych zastosowano najnowsze metody jak indykatory radioaktywności itd. Prace badawcze poza USA i Kanadą prowadzi cały szereg państw w Europie, Azji i Płd. Ameryce. ZB—a/o

146

o—an MT 60 PBG 2—49

W. H. Waggaman. Minerały niemetaliczne w roku 1948. Nonmetallics in 1948. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 110—14, 3 fot.

Produkcja, konsumpcja i jej formy oraz import i eksport to problemy związane z szeregiem minerałów jak diamenty przemysłowe, korund i inne materiały szlifierskie jak pumeks, perlit i granat. Pumeks i perlit należą do składników produkowanego dziś betonu lekkiego. Glinki pęczniące służą do wyrobu fosfatu.

Azbest, mika, wełna mineralna — są surowcami do otrzymywania materiałów izolacyjnych. Produkcja nawozów sztucznych opiera się na apatytach i innych fosforanach, z których uzyskuje się również fosfor, kwas fosforowy itd. Sole potasowe, nitraty oraz minerały potrzebne przemysłowi metalurgicznemu, jak wapień, flouryt oraz sól kuchenna i produkty z niej otrzymywane, siarka, skaleniwce i skalenie, glinki, grafit, cyanit, baryt, spodumen i inne związki litu. kwarc krystaliczny są omówione pod kątem widzenia ich produkcji oraz wykorzystania przemysłowego. ZB—r/o

147

o—an MT 62 PBG 2—49

I. S. Tillotson. Wybieranie fosfatów na Florydzie za pomocą nowoczesnych ciężkich maszyn. Heavy Equipment Mines Florida Phosphate. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 26—28, 5 fot.

Na odkrywkach zastosowano ciężkie czerparki do zbierania nadkładu. Wprowadzono cykliczność pracy. Eksploatacja odbywa się całkowicie za pomocą czerpaków. Podano szczegółowe dane stosowanych maszyn, urządzeń i materiałów oraz organizacji pracy. ZB—a/o

148

o—an MT 64 PBG 2—49

J. A. Barr. Sole potasowe i fosfaty w 1948 r. Potash and Phosphate in 1948. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 115—18, 3 fot., 1 tabl.

Produkcja soli potasowych w USA rośnie. Zależność od importu z Niemiec i Francji niewielka. Dane z terenów niemieckich bardzo skąpe. Kopalnie i metody produkcji USA. Artykuł opisuje szczegółowo roboty górnicze i maszyny stosowane w kopalniach. W Kanadzie bada się obecnie bogate złoża sylwinitu. Odnosnie produkcji światowej fosfatów podano szereg cyfr. Kopalnie amerykańskie opisane są pobieżnie, zato dłuższe zatrzymano się nad przeróbką fosfatu. modernizacją zakładów i badaniami w dziedzinie wykorzystania fosfatów jako surowca dla przemysłu chemicznego oraz nowowprowadzonych metod przeróbki chemicznej. ZB—a/o

N — MATERIAŁY WYBUCHOWE I NIEBEZPIECZNE

149

o—an NT 121 PBG 2—49

H. Jones & A. R. Miller. Detonacja materiałów wybuchowych — warunki równowagi w czole fali detonacji oraz adiabatyczne rozprężenie produktów detonacji. The detonation of solid explosives: the equilibrium condition in the detonation wave-front and the adiabatic expansion of the products of detonation. Proc. Royal Soc. Vol. 194, nr 1039, 9 list. 48, s. 480—507, 5 wykr., 7 tabl., 15 ref.

Zakładając równowagę chemiczną i termiczną w czole fali detonacji i stosując równanie stanu odpowiednio dla warunków detonacji oznaczono szybkość detonacji jako funkcję gęstości ładunku. Obliczono chemiczny skład gazów podczas adiabatycznego rozprężenia i wykonaną podczas niego pracę dla trotylu przy gęstości ładunku 1,5 g na cm³. Obliczono ciśnienie w czole fali detonacji trotylu dla gęstości 1,5 cm³. Wyniosło ono wielkość rzędu 2×10¹¹ dyn. cm². Wielkość obliczona przez autorów w poprzedniej pracy wynosiła 9,4 × 10¹⁰ dyn. cm². Praca całkowicie matematyczna. Przy końcu przeprowadzono porównanie z danymi eksperymentalnymi zebranymi z literatury. WC—a/o

150
o—an NT 121 PBG 2—49
J. S. Courtney-Pratt. Nowa metoda fotograficznego badania bardzo krótkotrwałych zjawisk. A New method for the photographic study of fast transient phenomena. Research. Vol. 2, nr 6, czerw. 49, s. 287—93, 1 fot., 2 rys., 1 wyk., 3 mikr., 40 ref.

Opisano metodę fotografowania bardzo krótkotrwałych zjawisk pozwalającą na uchwycenie zjawisk trwających od 10^{-7} do 10^{-8} sek. Przyrząd oparty jest na zasadzie fotoelektrycznej rury oscylograficznej. Opisano metodę dla otrzymywania serii zdjęć w odstępach czasu wielkości 1 mikrosekundy. Metoda może być używana do badania detonacji materiałów wybuchowych, zjawisk spalania w silnikach spalinowych, zjawisk wyładowania elektrycznego oraz badania fali uderzeniowej sposobem Schlieren. WC—a/o

S — PALIWA PŁYNNE I SMARY

151
o—an ST 59 PBG 2—49
I. W. Mills, S. S. Kurtz, H. A. Heyn & M. Lipkin. Oznaczanie związków aromatycznych oraz olefin przez sulfonowanie w obecności P_2O_5 . Determination of Total Aromatic Plus Olefin Sulfonation in the Presence of Phosphorus Pentoxide. Analyt. Chem. Vol. 20, nr 21, kwiec. 48, s. 333—38, 3 fot., 1 rys., 7 wyk., 5 tabl., 21 ref.

Podano sposób oznaczania olefin i związków aromatycznych w mieszaninach węglowodorów o punkcie wrzenia benzyny i nafty przez absorpcję w H_2SO_4 95—98% zawierającym 30% P_2O_5 na wagę. Próbkę badaną wytrząsa się z tą mieszaniną w temperaturze topienia lodu (0—5°). Pozostają nierozpuszczone tylko parafiny i nafty tworzące osobną fazę, którą po odwirowaniu możemy ilościowo odmierzyć. Wyznaczone poprawki na rozpuszczalność fizyczną i chemiczną węglowodorów w mieszaninie sulfonującej. W temperaturze pokojowej otrzymuje się błędne wyniki, bo część (do 11%) węglowodorów ropy i nafty ulega działaniu odczynnika (metylocykloheksan nawet w ilości 21%). (Do usuwania związków nienasyconych a także aromatycznych z mieszaniny węglowodorów używają autorzy silikażelu). LW—a/o

W — PALIWA KOPALNE STAŁE

WG — SPRAWY GOSPODARCZE

152
o—pl WG 10 PBG 2—49
Gospodarka węglowa Czechosłowacji. Przegl. Gór. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 46, s. 726—27, 5 tabl.

Przedstawiono rozwój czechosłowackiego górnictwa węglowego na tle planu 2-letniego (1947—48) oraz jego tendencje rozwojowe w planie 5-letnim (1949—53). Wykonanie planu wymaga realizacji dwóch zasadniczych założeń: 1) podwyższenia poziomu wydobywania, 2) podniesienia wydajności pracy. Pierwsze osiągają przez unowocześnienie mechanizacji kopalń. Drugie przez zmechanizowanie całokształtu pracy górniczej. WJ—a/o

153
o—an WG 113 PBG 2—49
C. L. Wilson. Zmniejszenie kosztów głębienia szybu. Reducing Shaft Sinking Costs. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 50—53, 5 fot., 1 rys., 1 tabl.

Do ładowania urobku podczas głębienia szybu zastosowano maszynę BOSKOWICZA, która zmniejsza

szyla do połowy czas usuwania urobku z dna szybu. Opis głębienia szybu i maszyny do ładowania daje dokładny obraz pracy i osiągniętych wyników. Dane cyfrowe pozwalają na porównanie maszyny z ręcznymi ładowarkami. ZB—a/o

154
o—an WG 120 PBG 2—49

S. M. Cassidy. Wystawa poświęcona postępowi produkcji węgla. Highlighting Coal's Production Progress. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 4, kwiec. 49, s. 45—69.

Z okazji wystawy w Cleveland odbędzie się szereg odczytów i dyskusji poświęconych górnictwu węglowemu, przeróbce mechanicznej, zużytkowaniu węgla i jego zbytowi. Podaje się szczegółowy program. Spis wystawców i eksponatów jest bardzo interesujący. Opisuje się krótko szereg nowych maszyn i urządzeń górniczych. ZB—a/o

155
o—an WG 120 PBG 2—49

W. J. Parton. Antracyt. Anthracite. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 84—87/96, 1 tabl.

Artykuł omawia gruntownie sytuację na rynku antracytowym w USA w roku 1948. Wobec trudności w ekonomicznej eksploatacji odkrywek zwiększa się wydobywanie podziemne, obniżając równocześnie jego koszty. Wprowadza się mechanizację kopalń, eksperymentuje nad ładowarką dla dużych upadów, lekką węgriarką na wręb pionowy oraz maszyną do urabiania. Opracowuje się projekty wspólnego odwadniania kopalń. Górnictwo odkrywkowe stara się również zmniejszyć koszty, wprowadzając ciężkie czerparki do usuwania nadkładu i organizując duże odkrywki doskonale zmechanizowane. Powstaje szereg nowych zakładów przerobczych, wyposażonych w najnowocześniejsze urządzenia. Instytut Antracytowy podjął szereg prac badawczych w dziedzinie zużycia szlamów. Inne instytucje naukowe pracują intensywnie nad unowocześnieniem górnictwa antracytowego i ułatwieniem zbytu. ZB—a/o

156
o—nm WG 132 PBG 2—49

F. Müller. Zalecenia oszczędnej gospodarki drewnem w kopalniach. Massnahmen zur Ersparnis von Grubenholz. Glückauf. Vol. 85, nr 23/24, 4 czerw. 49, s. 414—17, 1 tabl.

Analiza przyczyn utrzymywania się wysokiego zużycia drewna w kopalniach westfalskich ($0,03 m^3/t$) mimo wprowadzenia 500 000 stojaków stalowych. Powody: dostarczanie na kopalnie drewna nieodpowiedniego pod względem jakości i wymiarów, opóźnienie postępu ścian, obudowa drzewna długostojących chodników, szerokie stosowanie systemów zawałowych. Zalecenia oszczędnościowe: ścisły odbiór drewna przy zakupie. Właściwe składowanie drewna i przygotowanie na powierzchnię do użycia pod ziemią przez ołowanie i zacinanie. Zapotrzebowania na drewno dla oddziałów sztygarskich należy podawać codziennie uwzględniając zmianę warunków dołowych. Kontrola właściwego zużycia w wyrobiskach. Impregnacja drewna. Wzrost obudowy stalowej. Przyspieszenie wybierania pól. Rabowanie zdrowego drewna. Uświadamianie dozoru. JZ—a/o

WS — SPRAWY SPOŁECZNE

157

o—pl

WS 1112

PBG 2—49

A. Kwieciński. Rytmogramy. Nowy sposób planowania i kontroli wykonania ze specjalnym uwzględnieniem pracy rytmicznej na ścianach w górnictwie. Przegl. Górn. Vol. 5, nr 4, kwiec. 49, s. 393—409, 1 rys., 10 wykr., 1 tabl.

Treścią pracy jest ujednolicenie obecnie stosowanych metod planowania i sprawozdawczości z robót górniczych prowadzonych na ścianach. Nową, wprowadzoną przez autora rzeczą jest wykreślny sposób ujmowania czasu trwania poszczególnych czynności, nie tylko przy zachowaniu kolejności składowych prac dla danego cyklu, ale również wykreślne przedstawienie dotrzymywanych terminów wykonywania tych prac składowych tworzących wspólny cykl. Jest to według autora rytm pracy, konieczny wszędzie tam, gdzie spotykamy się z kolejno po sobie następującymi czynnościami, czyli ich cyklicznością. FB—a/o

158

o—pl

WS 11121

PBG 2—49

K. Izdebski & K. Suszyński. Drogi prowadzące do zwiększenia wydajności pracy w przemyśle węglowym ZSRR. Przegl. Górn. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 49, s. 728—32, 4 tabl.

Czołowym założeniem planu 5-letniego ZSRR na okres 1946—1950 r. jest zwiększenie wydajności pracy; autorzy przedstawiają wyniki przeprowadzonych badań w ZSRR stwierdzając, iż najpoważniejszą przyczyną obniżania się wydajności jest niepełne wykorzystanie 8-godzinnego dnia pracy. Jako środki zaradcze przeciw zmniejszeniu się wydajności pracy podają: 1) mechanizację, 2) intensyfikację procesów produkcji przy czym intensyfikacja może nastąpić przez ulepszenie metod urabiania i lepszą organizację pracy. WJ—a/o

159

o—an

WS 121

PBG 2—49

Szkolenie zwiększa bezpieczeństwo pracy. A. Fair Return. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 4, kwiec. 49, s. 37.

Pracujący pod ziemią musi zdawać sobie sprawę z tego, że niebezpieczeństwo grozi mu zawsze i może w każdej chwili się zwiększyć. Obok dozoru i szkolenia załóg, dobre warunki dołowe, właściwa wentylacja wyrobisk i opylanie ich zwiększają bezpieczeństwo. Konieczne jest szkolenie obsługi maszyn, odpowiednia ilość kwalifikowanych inspektorów bezpieczeństwa o dużej niezależności, współpraca z Związkiem Zawodowym, Urzędami Górniczymi i Państwem. ZB—a/o

160

o—an

WS 121

PBG 2—49

E. R. Price. Proponowany program szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa pracy. Safety Education — A Suggested Program. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 4, kwiec. 49, s. 93—95, 4 fot.

Zarys programu szkolenia proponowanego przez górniczą komisję bezpieczeństwa pracy oraz szczegółowe rozpracowanie poszczególnych punktów. Poleca się kontynuowanie prac tak przemysłowi jak i Komisji. ZB—a/o

161

o—pl

WS 144

PBG 2—49

Bezpieczeństwo pracy. Przegl. Górn. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 49, s. 720—22, 1 tabl.

Zestawienie porównawcze wypadków w I kwartale 1949 r. w porównaniu z rokiem 1948 wykazuje popra-

wę stanu bezpieczeństwa również w stosunku do lat 1928—37. Wypadki w przodkach stanowią nadal około 40% wszystkich wypadków, w czym na śmiertelne i ciężkie przypada 50%. Wypadki przy transporcie stanowią 16%, a na resztę wypadka po kilka procent. Przyczyną wypadków bywają nadal wykroczenia przeciw dyscyplinie pracy, przekroczenia przepisów, lekkomyślność i niedociągnięcia w koordynacji pracy. Podano szereg przykładów jak: uduszenie w atmosferze metanu wskutek unieruchomienia wentylatorów, porwanie ręki (rękawa) przez ruchomy wał płuczek, siadanie na ruchomą taśmę przenośnika i zeskakiwanie z niej, zerwanie się łańcucha tarcz linowych na upadkowej, obecność na torach w czasie ruchu, nieostrożność w obsłudze maszyn w ruchu itp. JH—a/o

162

o—pl

WS 144

PBG 2—49

Bezpieczeństwo pracy. Przegl. Górn. Vol. 5 (36), nr 4, kwiec. 49, s. 468—70.

Tymczasowe zestawienie porównawcze wypadków przy pracy w styczniu i lutym 1949 i w r. 1948 ujawnia pewną poprawę stanu bezpieczeństwa. Jednak około 50% śmiertelnych i ciężkich wypadków przypada na obrywanie się skał i węgla w przodkach, co świadczy między innymi o niedostatecznej kontroli obrywki ze strony dozoru. Podano szereg przykładów wypadków spowodowanych jaskrawymi naruszeniami dyscypliny i przepisów bezpieczeństwa pracy, nieostrożności własnej oraz niedociągnięć w koordynacji pracy, jak np. zatrucia skutkiem przedwczesnego powrotu do przodka, wskakiwanie do elektrowozu, wychylanie się z niego, przechodzenie między wozami, nieostrożne dotknięcia przewodów elektrycznych, niespodziewane uruchamianie pojazdów bez sygnału itp. JH—a/o

WT — SPRAWY TECHNICZNE

163

o—an

WT 101

PBG 2—49

D. Ingle. Nowe kierunki w górnictwie węglowym. Trends in Bituminous Coal Mining Practices. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 73—75, 3 fot.

W górnictwie amerykańskim istnieje stała dążność do dalszego wzrostu mechanizacji. Mechanizacja ta obejmuje wszystkie dziedziny górnictwa, począwszy od wprowadzenia, obok telefonów, radia, dalszego zwiększenia pojemności wozów i ich unowocześnienia. Wprowadzenia taśm jako transportu w polach, do wprowadzenia pełnoautomatycznych skipów w szypach lub zastąpienia szybów upadowymi wyposażonymi w taśmy. Wprowadza się na dużą skalę maszyny do budowania, rabowania obudowy, czyszczenia dróg przewozowych. Powszechnie dotąd stosowane motogeneratory zastępuje się prostownikami rtęciowymi. Przy wrebaniu i ładowaniu wprowadza się maszyny do ciągłego urabiania i ładowania w przodku i komorach. ZB—a/o

WT 1 A — GEOLOGIA ZŁOŻA

164

o—rs

WT 1 A 0

PBG 2—49

G. A. Czernow. Nowe dane o geologii i tektonice zachodniego stoku podbiegunowego Uralu. Nowye dannye po geologii i tektonike zapadnogo skłona pripolarnogo Urala. DAN SSSR. Vol. 61, nr 5, 11 sierpn. 48, s. 887—90, 2 rys., 1 ref.

Autor omawia budowę geologiczną tego terenu. Wyodrębniając osady kambryjskie (występujące w trzech seriach), dolnosylurskie leżące transgresyj-

nie (również w trzech seriach) oraz czwartorzędowe. Istnieją ślady wielokrotnego dźwignięcia terenu i działalności wulkanicznej. Wyodrębniono dwie antykliny i szereg fałd obrazujących procesy orogeniczne hercyńskie. JS—a/o

165

o—rs WT 1 A 3 PBG 2—49

A. I. Krawcow. Stopień zagazowania formacji i złóż węglowych na terytorium ZSRR. Gazonosność pojasów i udział ugiętości na terytorii Sowietów. Sojuz. Ugo 1, nr 7 (280), lipiec 49, s. 8—13, 3 rys., 3 tabl., 4 ref.

Na podstawie analizy zagazowania poszczególnych zagłębi węglowych ZSRR wyprowadza się twierdzenie, że skład gazów zawartych w węglu zależy głównie od geologicznych warunków tworzenia się węgla i od warunków dalszej karbonizacji. Wyprowadza się związek pomiędzy składem chemicznym wód cyrkulujących w złożach węglowych, a składem chemicznym gazów zawartych w węglu. EF—a/o

166

o—nm WT 1 A 30 PBG 2—49

M. Schwarzbach. Warstwy morskie i obce w węglowych zagłębiach paralicznych. Marine und nichtmarine Schichten in den paralischen Kohlenbecken. Glückauf. Vol. 85, nr 23/24, 4 czerw. 49, s. 417—19, 18 ref.

Zagłębia paraliczne powstały w pobliżu morza i okresowo bywały pokrywane morzem. Udział warstw pochodzenia morskiego może być określony na podstawie cech paleontologicznych oraz petrograficznych. Możliwość jednoznacznego określenia warstw na podstawie stwierdzonej w nich fauny. Cechy charakterystyczne skał pochodzenia morskiego. Wpływ zawartości soli na ich budowę. Zawartość skał pochodzenia morskiego w zagłębiach paralicznych jest niska. Wynosi ona kilka do kilkunastu procent. Wyjątek stanowi kopalnia Kazimierz (Górny Śląsk) wykazująca w warstwach karbońskich 30% skał pochodzenia morskiego oraz okolice Strzyżowa z 60%. Możliwość określania cykli sedymentacyjnych na podstawie stwierdzeń warstw tego typu. JZ—a/o

167

o—rs WT 1 A 30 PBG 2—49

M. W. Syrowatko. Wytyczne prowadzenia prac hydrogeologicznych w złożach węglowych w Środkowej Azji. Osnownye połoženija k postanowke gidrogeologičeskich issledowanij na ugołnych mestorōdenijach Sredniej Azji. Ugo 1, nr 7 (280), lipiec 49, s. 18—21, 3 tabl.

Pod względem zawodnienia podzielone są wszystkie złoża na 4 klasy: słabo zawodnione, z normalnym dopływem wody, bardzo zawodnione i katastroficznie zawodnione. Przytoczone są wytyczne, jakimi należy się kierować, aby dane złoża zaliczyć do jednej z wymienionych klas. EF—a/o

168

o—rs WT 1 A 4 PBG 2—49

B. S. Ensztejn. Wyniki badań polowych oznaczenia pola elektrycznego w ziemi. Rezultaty polewch issledowanij stanovlenija električeskogo pola w zemle. DAN SSSR. Vol. 67, nr 1, lipiec 49, s. 57—59, 2 wyk., 3 ref.

Po przeprowadzeniu badań polowych nad oznaczaniem pola elektrycznego w ziemi wykazano zależność pomiędzy charakterystycznym czasem ustalania pola w jednorodnej i izotropowej skale (τ), oporem

właściwym skały (ρ) oraz odległością pomiędzy punktami nadawczym i odbiorczym (x) porównując krzywą doświadczalną odpowiadającą osiowemu rozłożeniu biegunów z krzywą teoretyczną. JS—a/o

WT 1 B — UDOSTĘPNIANIE ZŁOŻA I METODY EKSPLOATACJI

169

o—rs WT 1 B 11 PBG 2—49

M. N. Szkabara & E. L. Sziszow. O konieczności litologicznych i fizykochemicznych badań skał przy głębieniu szybów za pomocą odwiercania. O zadaczach litologicznego i fizykochemicznego izuczenija gornych porod pri prochodke stwołow szacht bureniem. Ugo 1, nr 12 (273), grudz. 48, s. 16—18.

W miejscu gdzie ma być głębiony szyb metodą odwiercania należy przedwstępnie wykonać kontrolny otwór wiertniczy w celu zebrania materiału skalnego potrzebnego dla litologicznych i fizykochemicznych badań, które powinny ustalić skład chemiczny roztworu używanego dla płuczki przy zgłębianiu szybu i dostosowanie pod względem formy i jakości części urabiających skałę. EF—a/o

170

o—rs WT 1 B 12 PBG 2—49

R. G. Parunakjan. Przyspieszony sposób przebudowy szybu pochylego. Skorostnoe wosstanowlenie nakłonnogo stwoła sz. nr 15. Ugo 1, nr 12 (273), grudz. 48, s. 25—26, 4 rys., 2 wyk.

Przebudować należało szyb pochylony z upadkiem 26°, długości 935 m, który Niemcy odstępując z Donbasu zawalili. Opisana jest organizacja robót, która pozwoliła przebudować szyb o przekroju 4 × 2,3 m z szybkością 94 m w ciągu miesiąca. EF—a/o

171

o—pl WT 1 B 2 PBG 2—49

E. Bartos. Pędzenie chodnika w węglu z przybierką stropu i spągu przy użyciu ładowarki zasierżutnej Eimco M 12 B na kopalni B. Lausman w Ostrawie. Przegl. Gór. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 49, s. 701—05, 1 rys., 1 tabl.

Autor omawia 3-zmianowy cykl pracy pędzenia chodnika w węglu z przybierką kamienia w stropie i spągu, stosując do ładowania ładowarkę Eimco M 12 B na kopalni B. Lausman w Ostrawie i podaje szczegółowy opis organizacji pracy, przy której osiągnięto posuw przodka chodnika (9,1 m²) 4 m w przeciągu 24 godz. WR—a/o

172

o—an WT 1 B 431 PBG 2—49

H. P. Greenwald. Czynniki wpływające na wybieranie filarów między komorami. Surface Factors Affecting Pillar Recovery. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 54—57, 4 fot., 2 wyk.

Omówiono wpływ wybierania filarów między komorami na wybieranie pokładów leżących poniżej i powyżej pokładu eksploatowanego oraz powstawanie szkód górniczych. ZB—a/o

173

o—nm WT 1 B 50 PBG 2—49

Rauer. Z działalności wydziału podszadzki i eksploatacji zawałowej Kierownictwa Niemieckiego Górnictwa Węglowego. Aus der Tätigkeit des Arbeitsausschusses für Bergeversatz und Bruchbau bei der Deutschen Kohlenbergbauleitung. Glückauf. Vol. 85, nr 23/24, 4 czerw. 49, s. 420—22.

Wymagania stawiane podszadzce z uwagi na czyistość wybierania węgla i ochronę powierzchni. Wpływ

systemów zawałowych prowadzonych na dużych głębokościach na kąt oddziaływania na powierzchnię. Strefy spękań na granicach eksploatacji. Interesujący przykład skrzywienia się szybu wskutek eksploatacji i późniejszego zmniejszenia się rozmiarów skrzywienia na skutek działania eksploatacji z przeciwnego kierunku. Możliwości ulepszeń podszadki mechanicznej. Koszty różnych systemów podszadki suchej.

JZ—a/o

174

o—rs

WT 1 B 7

PBG 2—49

P. S. Pokłonskij. Wyznaczenie granicznej głębokości odkrywkowych robót przy stromym zaleganiu złoża. Określenie predelnoy głębiny odkrytych rabot pri krutopadajuszczich mestorożdenijach. Gorn. Žurn. Vol. 122, nr 12, grudz. 48, s. 13—15, 3 rys.

Ponieważ wszystkie dotychczasowe sposoby i wzory nie dają ostatecznego wzoru do wyliczenia granicznej głębokości odkrywkowych robót, podaje autor wzór oparty na ekonomicznym porównaniu odkrywkowych i podziemnych robót. Graniczną głębokością odkrywkowych robót będzie taka głębokość, przy której koszty wydobywania będą równe lub mniejsze od kosztów eksploatacji podziemnej. Wychodząc z tego założenia autor podaje wzór dla wyznaczenia granicznej głębokości robót odkrywkowych przy stromym zaleganiu złoża.

JW—a/o

175

o—an

WT 1 B 7

PBG 2—49

C. E. Brown. Bieżące ulepszenia w antracytowym górnictwie odkrywkowym. Current Practices in Anthracite Strip Mining. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 4, kwiec. 49, s. 82—87, 6 fot., 4 rys.,

Eksploatacja odkrywkowa antracytu na głębokości 84 m, dotąd niestosowana oraz opis szeregu innych bardzo nowoczesnych kopalń odkrywkowych. Ekonomiczny stosunek nadładu do węgla dochodzi do 6 m³/tonę węgla.

ZB—a/o

176

o—an

WT 1 B 7

PBG 2—49

H. Eiteljorg. Odkrywkowe kopalnie węgla w roku 1948. Strip Mining Coal in 1948 Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 58—59, 2 fot., 1 tabl.

Rok 1948 zastał kopalnie potrzebujące dużych ilości nowoczesnego sprzętu górniczego, a równocześnie postawił zwiększone wymagania odnośnie czystości węgla. Artykuł przedstawia sytuację na odkrywkach w USA dawniej, obecnie oraz możliwości na przyszłość. Podkreśla konieczność stosowania nowych maszyn do urabiania nadkładu.

ZB—a/o

177

o—an

WT 1 B 81

PBG 2—49

Doumenc. Zagadnienia podziemnej gazyfikacji węgla. Problems of Underground Gasification of Coal. Fuel Abstr. Vol. 5, nr 4, kwiec. 49, s. 34, (17 w.) wg Centre Etudes Rech. Charbonnages France, list. 48, Note Techn. nr 48/9, 6 ss.

Zbadano problem gazyfikacji podziemnej przy współpracy Towarzystwa Socogaz z Brukseli. Wspomniano o próbach na szeroką skalę w Związku Radzieckim w Garlówce w Zagłębiu Donieckim, gdzie na tej drodze uzyskuje się gaz o wartości kalorycznej 1000 Kal/m³ przy przepływie 30 000 m³/godz. Próby amerykańskie, belgijskie i włoskie nie dają na razie zadowalających rezultatów. Wyprodukowany gaz zawiera dużo CO₂ a mało CO (5%). Węgiel się spala ale nie zgazowuje. Omówiono trudności procesu ga-

zyfikacji jak: niedostępną kontrolę spalania, wybór odpowiednich pokładów węgla itp. podkreślając korzyści, jakie można by uzyskać przy stosowaniu gazyfikacji podziemnej na skalę przemysłową.

MF—tr/a

178

o—an

WT 1 B 81

PBG 2—49

P. Demart. Podziemna gazyfikacja. Underground gasification. Fuel Abstr. Vol. 5, nr 4, kwiec. 49, s. 33. (6 w.) wg J. Usines Gaz. 15 wrzes. 48.

Historyczny przegląd różnych metod stosowanych w Związku Radzieckim i w Belgii. Opis próby gazyfikacji węgla brunatnego we Włoszech, gdzie pokład grubości 5—12 m zawierający 55% wilgoci i 25% popiołu w stanie powietrznie suchym daje gaz zupełnie podobny do gazu generatorowego przy 1/3 kosztów gazu produkowanego na powierzchni w generatorach.

MF—tc/a

179

o—an

WT 1 B 81

PBG 2—49

Ponowna próba gazyfikacji podziemnej. A further underground gasification test. Colliery Engng. Vol. 26, nr 300, luty 49, s. 65—66.

Na podstawie pomyślnych wyników pierwszej próby przedstawiony jest zarys projektu przeprowadzenia dalszej próby gazyfikacji na szerszą skalę z zastosowaniem ulepszeń zaprojektowanych w wyniku zebranych obserwacji i spostrzeżeń.

HJ—a/o

WT 1 C — URABIANIE, ŁADOWANIE

180

o—nm

WT 1 C 22

PBG 2—49

E. Schunke. Urabianie węgla skrawami w grubych pokładach przy pomocy struga stopniowego Radbod. Schälende Kohlengewinnung in mächtigen Flözen mit dem Radbod - Stufenhobel. Glückauf, Vol. 85, nr 23/24, 4 czerw. 49, s. 403—13, 7 fot., 10 rys., 1 wyk. 4 tabl., 3 ref.

Opis wprowadzenia i uzyskanych wyników z zastosowania struga typu Radbod w pokładzie Dickelbank o grubości 2 m w ścianie długości 210 m. Jako środka transportowego używa się szerokiego przenośnika zgrzeblowego Beien. Z powodu miękkiego spągu strug prowadzi się na przenośniku skrawając przy ruchu pługą w górę a ładując przy ruchu w dół. Ściana jest wybierana na zawał przy obudowie stalowej i stosach wędrownych. Uzyskane wyniki wydajności na węglu 22,85 ton, wydajność całkowita na ścianie 9,41 ton. Przy uprzednim urabianiu młotkami mechanicznymi i stosowaniem przenośnika wstrząsanego wydajność na węglu wynosiła 5,08 tony, całkowita 3,45 tony.

JZ—a/o

181

o—pl

WT 1 C 23

PBG 2—49

Z. Butler. Maszyna do ciągłego urabiania i ładowania w komorach i chodnikach. Przegl. Górn. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 49, s. 733—40, 5 fot., 4 ref.

Podano szczegółowy opis maszyny do urabiania „Continous Miner” oraz ładowania węgla w przodkach wąskich. Problem zasadniczo nie jest nowy. Maszyna nadaje się do szybkiego posuwu robót przygotowawczych i daje dodatkowo możliwość urabiania osobno twardych wkładów przerostów. Konstrukcja jej polega na zastosowaniu szeregu łańcuchów wrębowych, atakujących przodek węglowy z czoła maszyny. W tym samym artykule opisano maszynę do urabiania i ładowania „Colmol”, która podobnie jak poprzednia ma-

szyna przeznaczona jest do urabiania węgla na wąskich przodkach. Praca jej polega na atakowaniu węgla za pomocą głowic obrotowych o wielopalczastych ostrzach, umieszczonych na czołowej ścianie maszyny.
WR—a/o

182

o—rs WT 1 C 23 PBG 2—49

G. A. Łomow. O wręboładowarkach. K woprosu o łangowych kombajnach. Ugol. nr 12 (273), grudz. 48, s. 29—31.

Na podstawie analizy pracy wręboładowarek autor przychodzi do przekonania, że zastosowanie ich nie może zwiększyć wydajności ściany. Przesuwanie ścian po rozciągłości wynosi przy wręboładowarkach 30 m miesięcznie, przy stosowaniu zaś wrębiarek 45 m.

Wręboładowarki będą miały przeto ograniczone zastosowanie. Autor podtrzymuje swój stary pogląd, że tylko zastosowanie urabiarek działających jednocześnie na całą długość frontu ściany może zasadniczo zwiększyć wydobywanie.
EF—a/o

183

o—an WT 1 C 30 PBG 2—49

J. Taylor. Technika urabiania węgla i skał materiałem wybuchowym. The Mechanism of Blasting of Coal and Rock. Colliery Guard. Vol. 177, nr 4587, 9 grudz. 48, s. 777—81, 3 wykr. i Vol. 178, nr 4593, 20 stycz. 49, s. 101—02, 3 wykr.

Omówiono typy materiałów wybuchowych, urabianie materiałami niedetonującymi, urabianie materiałami detonującymi oraz mechanizm urabiania materiałami detonującymi. W artykule podano wiele ciekawych danych w odniesieniu do techniki strzelniczej. Druga część publikacji zawiera ciekawą dyskusję nad wymienioną pracą.
WC—a/o

184

o—pl WT 1 C 31 PBG 2—49

J. Gałanka. Analiza techniki strzelniczej w kopalniach. Przegl. Gór. Vol. 5 (36), nr 5, maj 49, s. 505—18, 2 rys., 1 wykr.

Omówiono całokształt techniki strzelniczej w kopalni pod względem jakości i doboru materiałów wybuchowych oraz ich optymalnego wykorzystania uwzględniając przy tym czynnik gospodarności oraz zagadnienie techniki strzelniczej od strony górników wykonujących pracę strzelniczą. Wśród szeregu dezyderatów wysuwa autor zagadnienie zależności szybkości detonacji od średnicy naboju i dochodzi do wniosku, że należałoby dla każdego rodzaju materiałów wybuchowych ustalić jego optymalną średnicę naboju; w związku z tym, mając na uwadze szkodliwą przesłanę w otworze strzałowym, domaga się ustalenia optymalnego stosunku między średnicą naboju a średnicą otworu. Analizując zagadnienie wiercenia otworów strzałowych, autor proponuje znormalizowanie średnicy wiertła dla danej twardości skał i długości otworów oraz wysuwa postulat opracowania typów schematu dla układu otworów strzałowych po uprzednim znormalizowaniu wymiarów wyrobisk kopalnianych. W dalszych swych rozważaniach zajmuje się zagadnieniem racjonalnego załadowania otworów strzałowych w zależności od ich charakteru, przytaczając stosowaną za granicą metodę strzelania w jednym i tym samym przodku różnymi rodzajami materiałów wybuchowych. Wzmiankuje o próbach (dokonywanych za granicą) stosowania wrębu przy robotach w kamieniu oraz zwraca uwagę na szwedzki system szparowy (tzw. klin Atlasa) wypróbowany w rudzie i kamieniu, w końcu naświetla z punktu widzenia gospodarczego wszystkie elementy składające się na całość tej gospodarki.
TL—a/o

185

o—pl WT 1 C 31 PBG 2—49

B. Kańkowski. Wóz wiertniczy Sullivan. Przegl. Gór. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 49, s. 681—88, 7 rys.

Artykuł omawia właściwości ruchowe zespołu wiertniczego Sullivan. Przy uruchamianiu i w ruchu zwrócono uwagę na pewne usterki konstrukcyjne i przedstawiono konkretne sposoby zapobieżenia wzgl. usunięcia niektórych z nich. Podkreślono ważność właściwego doboru laski oraz raczka wiertniczego.
TO—a/o

186

o—an WT 1 C 33 PBG 2—49

W. Taylor & C. B. L. Hall. Charakterystyka strzelnicza brytyjskich zapalników mostowych ostrych. Firing Characteristics of Low Tension Electric Detonators. Colliery Guard. Vol. 176, nr 4554, kwiec. 48, s. 547—50, 2 rys., 3 wykr.

Omówiono konstrukcję typowego elektrycznego zapalnika brytyjskiego, odpalanie pojedynczego zapalnika, odpalanie zapalników w serii i dostosowanie zapalnicy do zapalników. Teoria strzelania seryjnego odpowiada znanej pracy francuskiej Taffanella, Durra, Dautricha i Perrina, autor nie podał jednak, czy czerpał ją od wymienionych badaczy francuskich.
WC—a/o

187

o—an WT 1 C 33 PBG 2—49

W. G. Agnew. Zastosowanie zapalników czasowych o różnicach milisekundowych. Blasting Raise Rounds With Millisecond Delays. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 4, kwiec. 49, s. 70—71, 5 rys.

Opis 5 różnych strzelań w kamieniu przy użyciu zapalników czasowych z bardzo krótką zwłoką od 28—78 milisekund oraz zapalników czasowych normalnych.
ZB—a/o

188

o—rs WT 1 C 41 PBG 2—49

W. W. Lubarskij. Hydromechanizacja robót górniczych. Gidromechanizacija gornych rabot. Gorn. Żurn. Vol. 122, nr 12, grudz. 48, s. 3—5.

Hydromechanizacja najlepiej nadaje się do prac w lekkich i średnich gruntach, przy czym należy stosować najbardziej silne mechanizmy. To pozwoli zmniejszyć znacznie ilość roboczej siły i podnieść wydajność strumienia wody. Obecnie radzieccy inżynierowie pracują nad zastosowaniem hydromechanizacji przy twardych gruntach. Może być ona zastosowana przy odkrywce węgla, rudy, soli, na elektrowniach przy odwożeniu popiołu itp.
JW—a/o

189

o—pl WT 1 C 321 PBG 2—49

W. Czachórski & W. Czachowski. Wyniki badań nad pracą ładowarek Eimco. Przegl. Gór. Vol. 5 (36), nr 6, czerw. 49, s. 689—700, 3 fot., 12 rys., 3 wykr., 2 tabl.

Zobrazowano wyniki zastosowania ładowarek Eimco na naszych kopalniach. Zanalizowano dotychczasowe metody pracy przy pomocy ładowarek i podano plan reorganizacji mającej na celu poprawę wydajności. Rozpatrzono krytycznie typy ładowarek Eimco i porównano z ładowarką Atlas-Diesel. Przeanalizowano z punktu widzenia przydatności sposoby wymiany wozów i przedłużenia toru. Artykuł jest zebraniem doświadczeń z prawie 2-letniego okresu pracy ładowarek Eimco.
TO—a/o

190

o—an WT 1 C 520 PBG 2—49

W. H. Young & R. L. Anderson. Urządzenia do mechanicznego ładowania i wzbogacania węgla na rynku w roku 1948. Sales of Mechanical Loading and Cleaning Equipment for Coal Mines in 1948. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 63—65, 7 tabl.

Podano szereg danych statystycznych odnośnie sprzedanych przemysłowi górniczemu maszyn do ładowania i transportu oraz urządzeń do wzbogacania węgla. Ilości te wykazują poważny wzrost w stosunku do roku 1947. Statystyka obejmuje również ilości wydobycia mechanicznie ładowanego i wzbogacanego.

ZB—a/o

WT 1 D — CIŚNIENIE GÓROTWORU, OBUDOWA

191

o—an WT 1 D 2 PBG 2—49

Ch. T. Holland. Rodzaje i budowa stropu w kopalniach. Structure of Mine Roof. Min. Congr. J., Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 29—31, 9 fot., 3 ref.

Kontrolę stropu uzyskuje się przez dokładne jego zbadanie pod względem geologicznym i chemicznym. Zwiążność stropu zależy od jego uwarstwienia, od rodzaju skał obok siebie leżących, płaszczyzn łupliwości i spękań, ich wpływu na strop, skamieniałości, oraz innych obcych materiałów znajdujących się w skale stropowej. Rozkład ciśnień w stropie podczas wybierania minerału użytecznego i plastyczność złoża.

ZB—a/o

192

o—rs WT 1 D 3 PBG 2—49

W. N. Guć. O wyznaczaniu filarów ochronnych wokół szybów. K woprosu o prostroenii okołostwołnych celikow, Ugol, nr 7, (280), lipiec 49, s. 25—28, 3 rys., 2 wykr., 2 ref.

Przepisy istniejące w sprawie wyznaczania filarów ochronnych wokół szybów muszą być zmienione z uwagi na nowe zapatrywania na sprawę ruchów górotworu. Musi być również ujednolajniony sposób graficznego wyznaczania filara ochronnego. Przytoczone są przykłady ilustrujące powyższe twierdzenia.

EF—a/o

193

o—an WT 1 D 3 PBG 2—49

I. H. Cope. Wybieranie szybowego filara ochronnego w kopalni Westfalen. Shaft Pillar Extraction at Westfalen Mine. Iron Coal Trad. Rev., Vol. 157, nr 4190, 2 lipiec 48, s. 1—5, 13 rys., 1 wykr.

Celem zmniejszenia strat w złożu kopalnia Westfalen wybrała dla doświadczenia szybowe filary ochronne w 6 pokładach przy III szybie na głębokości 1060 m, który w przyszłości ma być głównym szybem wydobywczym. Wszystkie pokłady wybrano ścianami bezpośrednio przy szybie; cztery z nich z podsadzką pneumatyczną, dwa z kasztami drewnianymi bez podsadzki. Ogółem wybrano 12 m węgla, a powierzchnia obniżyła się zaledwie o 2,25 m czyli około 20%. Obudowa szybu murowana, z drewnianymi wkładkami wzdłuż przecinających szyb uskoków i przebitych pokładów została rozerwana i w partii uskokowej uległa zaciśnięciu. Zjawiska te powtarzały się przy wybieraniu każdego pokładu. Ogółem szyb skrócił się o 30 cm.

ER—a/o

194

o—an WT 1 D 5 PBG 2—49

T. Wright. Obudowa stropu w przodku. Roof support at the coal face. Iron Coal Trad. Rev., Vol. 158, nr 4220, 28 stycz. 49, s. 165—72, 11 rys., 1 wykr., 5 tabl.

Opis badań wytrzymałości stropu i metod obudowy stosowany na kopalni Woodside. Badania mają na celu polepszenie warunków pracy, zmniejszenie ryzyka wypadków oraz podniesienie wydajności.

MF—a/o

WT 1 E — TRANSPORT UROBKU

195

o—rs WT 1 E 1 PBG 2—49

A. N. Gołubencew. O wyłączniku bębnowym stosowanym dla silników przy przenośnikach. O puskatele konweyjernego motora. Ugol, nr 7, (280), lipiec 49, s. 32—33, 2 tab.

Autor krytykuje wyłączniki bębnowe, typu PBG-2 i PBG-2B, stosowane obecnie w ZSRR i zaleca natychmiastowe przerwanie ich produkcji, zaleca natomiast stosowanie dla silników przy przenośnikach ognioszczelnych wyłączników typu PRB-1006.

EF—a/o

196

o—pl WT 1 E 1 PBG 2—49

B. Koń. Jeszcze o transporterach zgrzeblowych. Przegl. Techn. Vol. 70, nr 5—6, maj—czerw. 49, s. 175—76.

Autor omawia rozwój techniki odstawy węgla oraz zastanawia się nad trudnościami wprowadzenia przenośników zgrzeblowych do polskiego przemysłu węglowego. Uważa, że konstrukcje przenośników powinny być oparte na doświadczeniach Związku Radzieckiego, gdzie od kilku lat zastosowano przy odstawie przenośnik typu STP-30 i STR-30 o dwurzędowym łańcuchu typu okrętowego.

TA—a/o

197

o—an WT 1 E 2 PBG 2—49

Bezpieczeństwo stosowania wozów oponowych. Safety with shuttle cars. Colliery Engng., Vol. 26, nr 302, kwiec. 49, s. 143, 1 rys., (44 w.), wg K. K. Kin-cell, Coal Age, Vol. 54, nr 2, s. 110—12, 5 fig.

Kopalnia Consolidation Coal Co. (USA) w robotach przygotowawczych z wozami oponowymi prowadzi 9 równoległych chodników umożliwiających usunięcie wszelkich drzwi wentylacyjnych w chodnikach przewozowych.

JZ—a/r

198

o—pl WT 1 E 3 PBG 2—49

Nowy typ angielskiej lokomotywy kopalnianej. Przegl. Mechan., Vol. 8, nr 1, stycz. 49, s. 28, 2 fot.

Notatka będąca streszczeniem artykułu angielskiego, podaje zarówno dane konstrukcyjne jak i ruchowe lokomotywy „Atlas“ 100 KM o napędzie silnikiem Diesla. Podkreślono wymiennosc części napędowych oraz sposób rozwiązania urządzenia przeciwybuchowego.

TO—a/o

199

o—rs WT 1 E 4 PBG 2—49

S. I. Łopatın. Przepust wyrobisk przewozowych. Propuskaja sposobnost' otkatocznych vyrabotok. Gorn. Žurn., Vol. 122, nr 5, maj 48, s. 26—27,

Autor podaje analityczny sposób obliczania przepustu tras jedno i dwutorowych w kopalniach rudy

z przykładem przewozu jednotorowego. Zamieszczone są również proste reguły, pozwalające łatwo zorientować się czy w danych warunkach przewozu powinniśmy przebiegać wyrobiska jedno czy dwutorowe.

WZ—a/o

200
o—pl WT 1 E 4 PBG 2—49
B. Koń. Usprawnienie techniki transportu węgla. Przegl. Techn., Vol. 70, nr 3—4, mar.—kwiec. 49, s. 104—05, 1 tabl.

Zestawiwszy straty w wydobywaniu węgla w Zagłębiu Karaganda, spowodowane uszkodzeniem rynien wstrząsanych, autor proponuje zastąpienie rynien wstrząsanych przenośnikami zgrzeblowymi.

TA—a/o

201
o—an WT 1 E 511 PBG 2—49
J. L. Kerry & H. Hitchen. Oddziaływanie przewodniczących na liny wyciągowe. Shaft guide reaction. Colliery Engng., Vol. 25, nr 295, wrzes. 48, s. 300—05, 3 fot., 5 rys., 14 wykr., 1 tabl.

Zauważono, że okres pracy liny zależy od rodzaju przewodniczących i dokładności ich umocowania. Badania laboratoryjne wykazały, że materiał liny ulega zmęczeniu po pewnej ilości wstrząsów i chociaż przekrój liny nie jest zmniejszony na skutek zużycia, liny takie zrywają się. Po wielu próbach na sztybach angielskich utrwaliło się przekonanie, że najczęściej zalet wykazują stalowe przewodnice linowe o ile są odpowiednio rozmieszczone i obciążone.

HJ—a/o

202
o—rs WT 1 E 53 PBG 2—49
A. S. Zori. Wyciąganie skipem urobku uzyskiwanego przy pogłębianiu pochylego szybu. Prochożenie nakłonnych wyrobisk przy pomocy skipa. Ugol, nr 12 (373), grudz. 48, s. 22—23, 2 rys., 2 wykr., 1 tabl.

Opisany jest sposób użycia skipu toczonego się po szynach, dla wyciągania urobku z przodka szybu pochylego o upadzie 18°.

EF—a/o

203
o—rs WT 1 E 7 PBG 2—49
W. G. Iwanow Smoleński. Sposób ustalenia liczby wozów w pociągu o trakcji elektrycznej na robotach odkrywkowych. Metod ustanowienia czysła wagonów pojezdów elektrowozowej otkatki na odkrytych wyrobiskach. Gorn. Žurn., Vol. 122, nr 2, luty 48, s. 27—30, 1 wykr.

Autor analizuje szczegółowo przewóz na robotach odkrywkowych, na których pracują czerparki. Przyjmując pewne ogólne warunki pracy czerparki i urządzeń przewozowych dochodzi on na drodze matematycznej do ustalenia składu pociągu ze względu na optymalną ilość taboru lokomotyw i wozów, potrzebnych do ruchu i do rezerwy. Przez optymalną ilość taboru rozumie autor taką ilość, która wystarcza dla przewozu w danych warunkach i która jednocześnie najtaniej kalkuluje się ze względu na koszty inwestycyjne i koszty utrzymania. Całe opracowanie jest bardzo wnikliwe i wnosi szereg interesujących momentów, które by można wykorzystać przy planowaniu przewozu na odkrywkach (np. piaszkownie).

WZ—a/o

WT 1 F — PRZEWIETRZANIE, OŚWIECENIE

204
o—fin WT 1 F 30 PBG 2—49
G. Lehmann. Eksploatacja metanu przez sztuczne odgazowywanie w kopalni Zagłębia Saary. Grubengasge-

winnung durch künstliche Ausgasung auf einer Saargrube. Glückauf, Vol. 85 nr 23/24, 4 czerw. 49, s. 422—24, 2 rys., 1 wykr.

Z braku odpowiednich urządzeń wiertniczych dla otworów głębokości 80 m, pędzono chodnik w pokładzie leżącym o 27 m powyżej pokładu gazującego. Chodnik ten następnie zamknięto tamami murowanymi, do których założono rury o średnicy 150 mm z pompą gazową o wydajności 1200 m³/godz. W miarę wybierania pokładu dobrego i pęknięcia górotworu, wzrastała ilość gazu i zawartość w nim metanu w ciągu trzech miesięcy z 275 m³/godz. gazu 50% CH₄ do 800 m³/godz. gazu o 85% CH₄. Celem zużytkowania tego gazu, który dotychczas wypuszczano w powietrze, buduje się obecnie kotłownię na gaz. Jego wartość opałowa jest o 100% wyższa niż gazu koksowniczego. Opis rezultatów odgazowywania w innych kopalniach.

JZ—a/o

205
o—rs WT 1 F 31 PBG 2—49
W. W. Władimirskij. Zależność wydzielania się metanu od sposobu kierowania osiadaniem stropu. Gazowydalenie i metod uprawlenija krowlej. Ugol, nr 7 (280), lipiec 49, s. 6—8, 1 rys.

Przy wybieraniu blisko od siebie znajdujących się pokładów zauważono, że w trakcie wybierania górnego pokładu następuje odgazowanie dolnego. Przez wybieranie górnego pokładu zmniejsza się ciśnienie górotworu na dolny pokład, wskutek czego metan uwięziony pod określonym ciśnieniem w węglu ma możliwość wydzielania się z niego i przedostania się przez warstwę pomiędzy pokładami do wyrobisk. Przy rabowaniu stropu ciśnienie, które koncentruje się w nogach sklepienia, jakie tworzy się nad zrobami, nie przenosi się na płaszczyznę wybranego pokładu. Przez to metan z dolnego pokładu ma możliwość wydzielania się do górnego. Przy stosowaniu podsadzki ciśnienie stropu nad wybranymi przestrzeniami nie zanika i gaz nie ma możliwości wydzielania się z dolnego pokładu.

EF—a/o

206
o—rs WT 1 F 32 PBG 2—49
W. T. Palwelew. Chłonność metanu za pomocą węgla aktywowanego przy wysokich ciśnieniach. Sorbcija metana aktywnym uglem pri wysokich dawlenijach. DAN SSSR, Vol. 62, nr 6, 21 paźdz. 48, s. 719—82, 4 wykr., 12 ref.

Podano wyniki chłonności metanu przy ciśnieniach do 1000 at przez dwie próbki węgla aktywowanego. W wynikach stwierdzono maksimum chłonności przy 50—100 at po czym zanik aż do zera przy ciśnieniach 700—900 at. Z podanych w pracy wyników można obliczyć średnicę cząsteczki metanu, objętość mikropór oraz całkowitą objętość zaabsorbowanego gazu.

JS—a/o

207
o—an WT 1 F 412 PBG 2—49
Pompa automatyczna dostarcza wody do zraszania przodka. Automatic Pump Supplies Spray Water. Min. Congr. J. Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 49, 1 fot., 1 rys.

Wykorzystanie podziemnych zbiorników na wody powierzchniowe dostające się do kopalni. Rozprowadzanie wody za pomocą zbiorników umieszczonych na wozach napełnianych z rurociągów łączących zbiornik z polem wybierania. Sieć rurociągów jest zasilana pompą automatyczną, która działa z chwilą napełnienia zbiorników.

ZB—a/o

208

o—rs

WT 1 F 5

PBG 2—49

K. P. Nowikow. Zagadnienia nagłych wpływów metanu w zagłębiu Kuźnieckim. K woprosu o wnezapnych wydeleniach gaza i uгля w Kuzbasse. Ugoł, nr 7 (280), lipiec 49, s. 13—16, 1 tabl.

Ilość gazu na kopalniach węgla w zagłębiu Kuźnieckim szybko wzrasta w miarę schodzenia robotami na głębsze poziomy. 88% kopalń ma obecnie swe poziomy robocze na głębokości 150 m. Tylko 4% wszystkich kopalń ma poziomy wydobywcze poniżej 226 m. Na tych głębszych kopalniach mają miejsce częste, raptowne wydzielania się metanu połączone z wyrzuceniem od 3 do 520 ton rozdrobnionego węgla na odległość od 12 do 100 m od miejsca wyrzucenia. Aby uniknąć tych raptownych wpływów metanu, autor proponuje: 1) robienie otworów wiertniczych wyprzedzających przodki o średnicy 750 mm z wyrobisk górniczych, 2) wybieranie węgla najpierw z pokładów mniej gazowych, celem demetanizacji więcej gazowych i pokładów leżących obok, 3) odgazowanie pokładów za pomocą otworów wiertniczych z powierzchni.

EF—a/o

WT 1 G — ODWADNIANIE

209

o—rs

WT 1 G 0 b

PBG 2—49

E. P. Krawcow, D. M. Chochłowkin & S. A. Kriworog. Dotychczasowe rezultaty odwodnienia złoża węgla brunatnego w Poplewino. Predwaritelnye itogi osuszenia Poplewinskogo ugołnogo mestorożdenia. Ugoł, nr 12 (273), grudz. 48, s. 18—21, 3 rys., 1 tabl.

Złoże to posiada 5 pokładów węgla brunatnego, z których cztery już są wybrane. Piątego zaś grubości 2.35 m dotychczas nie udało się wybrać z powodu istnienia pod gliniastym spągami pokładu wody artestyckiej, której zwierciadło leżało na 30 m powyżej pokładu. Dla obniżenia poziomu wody odwiercono początkowo 20 otworów wiertniczych z powierzchni, z których zaczęto wydobywać pompami około 1000 m³ wody na godzinę. Spowodowało to obniżenie się poziomu wody o 25—30 m, co umożliwiło zgłębienie szybu do pokładu 5-go. urządzenie podszybia. urządzenia odwadniania kopalnianego, a co za tym idzie. rozpoczęcia wydobywania.

EF—a/o

WT 1 H — ZUŻYWANIE ENERGII W KOPALNIACH

210

o—rs

WT 1 H 2

PBG 2—49

A. N. Szczerbań. Wykorzystanie ciepła sprężonego powietrza. Ispolzowanie tepla szatogo wozducha szachtnoj kompressornoj ustanowki. Ugoł, nr 7 (280), lipiec 49, s. 16—17, 1 rys.

Temperatura powietrza sprężonego do 7—8 at przy wylocie ze sprężarki równa się 150°. W odległości 200—300 m od podszybia wynosi ona już tylko 30°. Główną więc część ciepła traci powietrze sprężone w szybie, przeważnie wdechowym. Przy głębokich szybach, gdzie potrzebne jest ochładzanie wchodzącego powietrza, nagrzewanie go ciepłem sprężonego powietrza stanowi stratę. Autor podaje schemat wykorzystania ciepła sprężonego powietrza na powierzchni dla celów ogrzewniczych (mieszkań, budynków, szybów itd.)

EF—a/o

211

o—pl

WT 1 H 21

PBG 2—49

Uruchomienie nowych sprężarek. Przegł. Górn. Vol. 5, nr 4, kwiec. 49, s. 466—68, 3 fot.

Podano ogólnikowo parę szczegółów konstrukcyjnych nowoczesnej turbosprężarki na kopalni Szombierki oraz sposób prowizorycznego rozwiązania napędu sprężarek tłokowych silnikami wysokoobrotowymi przy pomocy przekładni z pasków klinowych na kopalni Rydułtowy i Ignacy.

TO—a/o

212

o—rs

WT 1 H 41

PBG 2—49

M. S. Trifel. Automatyczna ochrona sprężarek od uszkodzeń. Awtomaticzeskaja zaszcita kompresorow ot powrezdenij. Energ. Bjull. nr 9, wrzes. 48, s. 14—21, 7 rys., 1 tabl

Autor opisuje schemat ochrony elektrycznej, dającej możliwość kompletnego zabezpieczenia zespołu maszynowego. Opisany schemat zabezpiecza sprężarkę: 1) od awaryjnego podwyższenia temperatury powietrza wylotowego II i III stopnia. 2) od awaryjnego podwyższenia ciśnienia powietrza na wylocie III stopnia. 3) od awaryjnych przerw w pracy pompy olejowej. 4) od awaryjnego spadku ciśnienia wody chłodzącej. 5) od nieprawidłowego puszczenia w ruch elektrycznego napędu sprężarki (pięścienny silnik asynch.). 6) od nadmiernego wzrostu temperatury łożysk silnika napędzającego. Opisano również poszczególne przekładniki i podano schematy połączeń.

SK—a/o

WT 1 I — PRZERÓBKA MECHANICZNA WĘGLA
213

o—an

WT 1 I 01

PBG 2—49

Zakład przeróbczy węgla w Dunaskin. Coal preparation plant at Dunaskin. Iron Coal Trad. Rev. Vol. 158, nr 4219, 21 stycz. 49, s. 107—14, 6 fot., 2 rys. 5 wykr., 2 tabl.

Zakład ten zbudowano dla wzbogacania surowca węgla poniżej 3", w celu uzyskania najwyższego wchodu substancji palnej z miazgu. Podano plan płuczkowy schemat jakościowy oraz szczegółowy opis urządzeń wzbogacania.

MF—a/o

214

o—cs

WT 1 I 111

PBG 2—49

B. G. Šimek & J. Ludmila. Badania krytyczne nad oznaczeniem wody w paliwach stałych. Kritické úvahy o stanovení vody v tuhých palivech. Zprávy Věd. Výz. Uhlí, Vol. 4 1948, s. 263—300, 2 fot., 7 rys., 21 tabl., 33 ref.

Aby usunąć rozbieżności między różnymi metodami oznaczania wody w paliwach stałych (destylacyjne, różnicowe i bezpośrednie), przeprowadzono szereg oznaczeń porównawczych według powyższych metod. Badania przeprowadzono na 12 charakterystycznych paliwach stałych. Opisano ulepszoną aparaturę dla oznaczania wody metodą destylacyjną oraz urządzenia dla bezpośredniego oznaczania wody (surowca) paliwa w prądzie podgrzanego azotu. Przebadano krytycznie metody suszenia paliw stałych. Najlepszą zgodność wyników uzyskano przy temperaturach 130—135°C. Na podstawie badań uznano za najbardziej odpowiednie metody: a) ksilenową, b) bezpośredniego oznaczania wody zaabsorbowanej w temperaturze 130°C.

RP—a/o

215 o—cs WT 1 I 1115 PBG 2—49

B. G. Šimek. Przeliczanie ciepła spalania węgla w analizach ruchowych i ścisłe oznaczanie wartości opałowej czystej substancji węglowej. Přepočet spalného tepla uhlí při provozních rozbořech a správné zjištění skutečného spalného tepla vlastní uhlé hmoty. Zprávy Úst. Véd. Výz. Uhlí, Vol. 4, 1948, s. 349—66, 1 rys., 3 wyk., 8 ref.

Krytyczna analiza metod obliczania i przeliczania ciepła spalania oraz wartości opałowej, tak czystych substancji węglowych jak i węgla doprowadziła autora do następujących wniosków: 1) Konieczne jest dokładne oznaczenie wartości opałowej czystej substancji węglowej. W tym celu podaje autor ścisłą metodę oznaczania ilości substancji mineralnej w węglu. 2) Należy zwrócić szczególną uwagę na ścisłość oznaczania wody hydratacyjnej substancji mineralnej węgla. Opisana jest zmodyfikowana metoda Hubăčka, oparta na dokładnej analizie mineralogicznej popiołu. Na podstawie tych przesłanek autor proponuje uniwersalny nomograf dla przeliczania ciepła spalania i wartości opałowej czystych substancji węglowych na te wartości dla węgla o zmiennej zawartości popiołu i wody. RP—a/o

216 o—an WT 1 I 20 PBG 2—49

C. A. Seyler & W. J. Edwards. Technika badań petrograficznych węgla. Technique of coal petrography. Fuel, Vol. 28, nr 6, czerw. 49, s. 121—27, 2 fot., 2 wyk., 2 tabl., 7 ref.

Podano praktyczny opis nowej metody ilościowej analizy petrologicznej, opisaną po raz pierwszy przez Seylera w jego odczycie ku czci Melchetta na rok 1941. (J. Inst. Fuel, 6 oct. 1943). Opiera się ona na możliwości rozbicia węgla pokładowego na jednolite składniki zwane macerałami, przez analogię do minerałów. Charakteryzują się one ilością normalnie odbitego światła od ich polerowanych powierzchni przy użyciu soczewki z imersją olejową. Olej musi mieć indeks refrakcyjności $n_D = 1.515$. Załączone fotografie przedstawiają wyniki zwiększenia widzialności składników. Maksymalna ilość składników węgla pochodzenia drzewnego, wynosi tylko 9 i tworzy serię w zmienności schodowej. Sprawdziło się to w odniesieniu do wszystkich węgla świata dotąd zbadanych. Podano sposoby polerowania i przeprowadzania analiz ilościowych przy pomocy samopiszącego urządzenia mikroskopowego. Metodę tę stosuje się od roku 1942 stale w praktyce codziennej w B. C. U. R. A. MF—a/o

o—an WT 1 I 6222 PBG 2—49

G. W. Butler. Amerykańskie metody wzbogacania w ciężkich. Heavy-media separation in America. Colliery Engng., Vol. 26, nr 304, czerw. 49, s. 195—98, 3 fot., 1 rys.

W związku ze wzrastającym zanieczyszczeniem węgla wskutek mechanizacji wysuwa się na pierwszy plan konieczność powszechniejszego stosowania płuczek magnetytowych. Przykładem opisanym jest płuczka Link-Belt dająca możliwość wzbogacania węgla o średnicy 5—200 mm przy stracie magnetytu poniżej 450 gr na tonę wsadu. JZ—a/o

218 o—fr WT 1 I 6222 PBG 2—49

M. J. Turpin & M. A. Pincon. Uwagi o metodzie badania metodą produktów rozproszonych zjawisk wzbogacania w cieczach ciężkich w zakładach przeróbki mechanicznej. Précisions sur les méthodes d'études par dispersion des phénomènes intéressant le classement par densité dans les installations de préparation mécanique, Rev. Industr. Min. nr 541, luty 49, s. 67—81, 1 rys., 5 wyk.

Zalecenia i uzasadnienie stosowania skali logarytmicznej w krzywych ziarnistości i ciężarów właściwych. Krzywe przedstawiane w skali normalnej nie oddają właściwie zmian funkcyjnych. Skala logarytmiczna otworów sit pozwala ocenić trudności klasyfikacji dla różnych ich wielkości w jednakowym stopniu. To samo odnosi się do różnic w ciężarze właściwym. Przykłady porównawcze krzywych w skali liniowej i logarytmicznej. Nierównomierny rozkład składników wsadu płuczkowego w czasie może prowadzić do błędnych wniosków, czego unikamy przez obrazowanie zmian w skali logarytmicznej. JZ—a/o

219 o—an WT 1 I 772 PBG 2—49

G. T. Bator. Wzbogacanie i odwadnianie szlamów węglowych. Cleaning and Dewatering Fine Coal, Min. Congr. J., Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 37—38, 2 fot., 2 rys., 1 tabl., 2 ref.

Zastosowanie procesu flotacyjnego do wzbogacania szlamów węgla koksujących przy użyciu nafty. Zakład flotacyjny oczyszcza także wodę szlamową. Szczegółowy opis maszyn i urządzeń oraz schemat jakościowy i uzyskane wyniki. ZB—a/o

220 o—an WT 1 I 92 PBG 2—49

Brykietowanie pyłu węglowego na opał bezdymny. Briquetting Coal Dust for Smokeless Fuel, Min. Congr. J., Vol. 35, nr 2, luty 49, s. 131, (15 w.)

Recenzja świeżej publikacji dr R. J. Piersola o „Brykietowaniu węgla z zagłębia Illinois bez lepiszcza”. ZB—a/o

WT 1 J — WYKORZYSTANIE PALIW

221 o—nm WT 1 J PBG 2—49

H. Seyfritz. Jakość węgla w technice opałowej. Kohlenfragen im Feuerungsbetrieb. Glückauf, Vol. 85, nr 27/28, 2 lip. 49, s. 490—93, 3 rys., 2 wyk., 12 ref.

Konieczność spalania węgla opałowego zmusza do zwrócenia uwagi na zwalczanie popiołu lotnego i spiekania się popiołu. Paleniska należy dostosować do otrzymanych gatunków węgla. Stapianie popiołu i zużytkowanie popiołu granulowanego w budownictwie. JZ—a/o

WT 1 K — BEZPIECZEŃSTWO. NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI, RATOWNICTWO

222 o—an WT 1 K 1 PBG 2—49

J. W. Still. Bezpieczeństwo przede wszystkim. Safety-First! Last! Always!. Min. Congr. J., Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 42—43, 12 rys.

Szereg rysunków zastosowanych jako afisze ostrzegawcze. Ujęto w nich poszczególne elementy pracy górnika i wypadki powstałe wskutek niedbalstwa i nieostrożności. ZB—a/o

223

o—an WT 1 K 1 PBG 2—49

Instytut bezpieczeństwa pracy. Mine Safety Research. Min. Congr. J., Vol. 35, nr 3, mar. 49, s. 57, 1 fot.

Powstała nowa instytucja, zajmująca się przeprowadzaniem badań nad bezpieczeństwem pracy w górnictwie. Poza tym służy ona również i innym przemysłom w dziedzinie opracowywania środków zapobiegających wypadkom. ZB—a/o

WT 1 L—ORGANIZACJA PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO

224

o—rs WT 1 L 4 PBG 2—49

M. G. Kaznawczewskij & N. A. Łapowenko. Normalizacja wozów kopalnianych na kopalniach węgla wschodnich rejonów ZSRR. Unifikacja wagonnetok w ugodnych szachtach wostocznych rajonow SSSR. Ugol, nr 12, (273), grudz. 48, s. 32—33, 3 rys., 5 tabl.

Pomimo wprowadzenia ogólnych norm dla ZSRR na wozy kopalniane, istnieje nadal na starych kopalniach wielka różnorodność typów tych wozów. Autor opisuje, jak zmniejszono ilość typów wozów do 8, ilość typów spinek z 18 do 4, ilość form skrzyń wozów z 4 do 2, ilość rozpiętości torów z 7 typów do 4. EF—a/o

225

o—pl WT 1 L 4 PBG 2—49

B. Neyman i R. Kotarba. Normalizacja małych wozów kopalnianych o pojemności do 1,5 m³ na tor o prześwicie do 700 mm. Przegl. Gór. Vol. 5, nr 4, kwiec. 49, s. 437—44, 2 fot., 1 rys., 5 wyk., 2 tabl.

Podstawy normalizacji wozów kopalnianych. Podano stan wozów w polskich kopalniach węgla w roku 1947, ich ilość, wymiary i kształt. Wykresy obrazują długość, szerokość i wysokość wozów, średnice kół i prześwity torów kopalnianych z uwzględnieniem ilości wozów i ilości kopalń, na których te wozy są używane. Omówiono sposób przeprowadzania normalizacji wozów kopalnianych opierając się na analizie ankiety otrzymanej z kopalń oraz wymiary wozów znormalizowanych. Podano również zasady konstrukcji. FZ—a/o

WT 2 — PRZERÓBKA CHEMICZNA WĘGLA

226

o—cs WT 2221 PBG 2—49

E. Kučera. Wpływ czasu i temperatury koksowania na wydajność koksu. Vliv teploty a doby kokování na výťažek koksu. Zprávy Úst. Véd. Výz. Uhli. Vol. 4, 1948, s. 179—90, 3 wyk., 5 tabl., 7 ref.

Badano wpływ tych czynników metodą tygielkową Czeskiego Instytutu Węglowego. Znalezione w ciągu pierwszych 20 minut koksowania, że wydajność koksu dla zakresu temperatur od 500 do 1000°C. Węgiel koksujący B dawał większą wydajność koksu w całym zakresie temperatur niż węgiel antracytowy, mimo iż ten ostatni zawierał mniej części lotnych. Krzywa wydajności koksu w zależności od temperatury wykazuje w temperaturze 1050°C maksimum, wydajność koksu jest tutaj o 0,73% wyższa niż w 1000°C. Porównanie wydajności koksu dla próby Bochumskiej, ASTM i opisywanej wyżej (użycie normalnego tygielka z Pt—Ir z umieszczonym wewnątrz małym tygielkiem nakrywkowym) wykazało, że wydajność koksu wg próby Bochumskiej jest zgodna z zawartością części lotnych w węglu, odmiennie niż w próbie czeskiej. Autorzy tłumaczą to odmiennym zachowaniem się smół węglowych różnych węgla

w zetknięciu się z gorącą ścianą. Smoła węgla koksującego B tworzy podczas krakingu więcej części stałych niż smoła węgla antracytowego, podwyższając pozornie wydajność koksu. Autor zapowiada podjęcie dalszych badań w celu sprawdzenia ich przydatności dla klasyfikacji węgla. RP—a/o

227

o—cs WT 2221 PBG 2—49

B. G. Šimek, J. Ludmila & J. Edinger. Koksowanie węgla kamiennego pod próżnią. Karbonisace černého uhli ve vakuu. Zprávy Úst. Véd. Výz. Uhli. Vol. 4, 1948, s. 145—53, 5 tabl., 5 ref.

Przeprowadzono próby koksowania różnych typów węgla i ich składników petrograficznych pod ciśnieniem od 20 do 760 mm Hg. Znalezione bardzo wyraźną zależność między wydajnością smoły i półkoksu podczas koksowania pod najniższym ciśnieniem. Węgla o wyższej wydajności półkoksu dają mniejszą wydajność smoły. Koksowanie fuzytu nie daje prawdopodobnie smoły nawet w najbardziej korzystnych warunkach. Węgla matowe np. duryt i łupki bitumiczne dają podczas koksowania dużo smoły. Czyste węgle błyszczące, jak np. klaryt pochodzenia młodszego dają wydajność smoły podobną do durytu, podczas gdy klaryt węgla antracytowych nie daje zupełnie smoły podczas koksowania. RP—a/o

228

o—cs WT 2221 PBG 2—49

J. Ludmila. Aparat do koksowania węgla pod próżnią. Aparativni uspořádání karbonisační zkoušky uhlí ve vakuu. Zprávy Úst. Véd. Uhli, Vol. 4, 1948, s. 157—61, 2 rys., 8 ref.

Opis aparatu składającego się ze zmodyfikowanej retorty Fischera wykładanej aluminium, o pojemności 100 g węgla oraz z odbieralników i chłodnic dla produktów ubocznych koksowania. Dla oddzielania smoły używano osadników elektrostatycznych o napięciu do 30 kV. Stwierdzono, że pod zmniejszonym ciśnieniem napięcie prądu w osadnikach Cottrela maleje. Niemniej jednak osiągnięto i w tych warunkach całkowite usunięcie smoły. Opisywany aparat jest stosunkowo prosty i pozwala stwierdzić przydatność danej próby węgla do koksowania. RP—a/o

ERRATA

do 1 nr Przeglądu Bibliograficznego Górnictwa.

str. 7 nr anal. 46 zam. WT 1 81 ma być WT 1 B 81
str. 11 nr anal. 90 wiersz 7 tekstu analizy zamiast „które się utleniają” ma być „które się ulatniają”
str. 15 nr anal. 117 zam. WT 210 ma być WT 22210
str. 15 nr anal. 118 zam. WT 210 ma być WT 22210
str. 15 nr anal. 119 zam. WT 210 ma być WT 22210
str. 15 nr anal. 120 zam. WT 2130 ma być WT 222130
str. 15 nr anal. 121 zam. WT 2141 ma być WT 222130
str. 15 nr anal. 122 zam. WT 2141 ma być WT 222130
str. 15 nr anal. 123 zam. WT 2141 ma być WT 222141
str. 16 nr anal. 124 zam. WT 2141 ma być WT 222141
str. 16 nr anal. 125 zam. WT 2141 ma być WT 222141
str. 16 nr anal. 126 zam. WT 2141 ma być WT 222141
str. 16 nr anal. 127 zam. WT 21510 ma być WT 2221510
str. 16 nr anal. 128 zam. WT 2170 ma być WT 222170
str. 16 nr anal. 129 zam. WT 21110 ma być WT 2221110
str. 16 nr anal. 126 zamiast 1,2 chloroetanu ma być 1,2-dwuchloroetanu; zamiast acetyleny ma być etylen